

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД № 23
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

«Будьмо знайомі, Планета Земля»

(формування еколого-природничої компетентності
старших дошкільників крізь призму інноваційних
підходів)

**Номінація «Навчально-методичний посібник
закладів дошкільної освіти»**

Білик Катерина Давидівна,
завідувач, «спеціаліст вищої категорії»

тел. (067) 369-71-85,

Чорна Тетяна Василівна,
вихователь-методист, «спеціаліст»,

тел. (067) 404-08-14

Нейер Людмила Артурівна,
вихователь-методист, «спеціаліст I категорії»,

тел. (097) 479-35-53

Поліщук Світлана Володимирівна,
вихователь, «спеціаліст I категорії»,

тел. (067) 251-10-68

м. Вінниця
2020

Автори: Білик Катерина Давидівна – завідувач, Чорна Тетяна Василівна - вихователь-методист, Нейер Людмила Артурівна - вихователь-методист, Поліщук Світлана Володимирівна - вихователь КЗ «ДНЗ № 23».

Білик К.Д., Чорна Т.В., Нейер Л.А., Поліщук С.В. Будьмо знайомі, Планета Земля (Формування еколого-природничої компетентності старших дошкільників крізь призму інноваційних підходів). Навчально-методичний посібник– Вінниця: ММК - 2020, 60с.

Рецензенти:

Баглай Л.В. – завідувач комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 67 Вінницької мвської ради»

Павлюк Л.П. – викладач вищої категорії, викладач-методист комунальної установи вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Рекомендовано педагогічною радою
Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 23
Вінницької міської ради»
(Протокол № 1 від 27.11.2019 р.)

В запропонованому посібнику розкриваються теоретичні та практичні засади формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників крізь призму інноваційних підходів. Навчально-методичний посібник «Будьмо знайомі, Планета Земля», створює цілісну систему для забезпечення екологічного виховання дошкільників, розвиток елементарних природничо-географічних уявлень, допомагає педагогам виховувати у дитини відповідальне ставлення до природи, зрозуміти, що людина і природа є єдиним цілим та тісно пов'язані між собою. Навчально-методичний посібник поєднує в собі спеціально організоване еколого-розвивальне середовище та створює ефективні умови для вихователів та батьків щодо розвитку екологічної культури дошкільників.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ.....	8
1.1. Космічне виховання Марії Монтессорі як основа розвитку еколого-доцільної поведінки дошкільників.....	9
1.2. Значення розвитку екологічних уявлень щодо формування сталих світоглядних орієнтирів особистості.....	12
РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ.....	22
2.1. Організація еколого-природничого виховання старших дошкільників (цикл занять за посібником).....	23
2.2 Підвищення педагогічної компетентності педагогів щодо формування екологічної культури дошкільників.....	79
2.3 Співпраця з родиною – запорука успіху еколого-природничого виховання.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ.....	104
МУЛЬТИЦІКАВИНКИ ВІД ЕКО-ЛЯЛЬКИ	
ДИДАКТИЧНІ ІГРИ	
ДОСЛІДИ	
ФОТОГАЛЕРЕЯ	

ВСТУП

Найголовнішими проблемами сучасності, що торкаються кожного жителя Землі і від дій якого залежатиме майбутнє на планеті, необхідно визнати екологічні проблеми.

Аналіз екологічної ситуації на планеті свідчить про те, що екологічна свідомість і практична діяльність людей сьогодні спрямовані проти природи, і жодними чином не налаштовані на збереження екосистем та біорізноманіття. Постійне споживання природних ресурсів призводить до руйнації довкілля й негативно позначається на здоров'ї людей.

Зміни у світі, викликані необґрунтованим, необдуманим ставленням людини до природи почалися декілька десятиліть назад, та полягають в тому, що занадто багато хто з нас, здається, від'єднався від природи і забув, що наші економіки та суспільства глибоко залежні від умов життя на планеті.

Ще в 1866 році німецький природовихователь-дарвініст Ернст Геккель доповнив науковий словник терміном «екологія». Він і не сподівався, що через сто п'ятдесят років його популярність зросте у масовій свідомості. Термін «екологія» походить від грецького *oikos* - дім, родина, місцезнаходження, та поєднує в собі проблеми природного балансу, рівноваги видів. Тобто, екологія — це наука про взаємовідносини живих організмів з середовищем їх існування.

Сучасні дослідники та свідомі науковці пропонують сучасному незбалансованому розвитку концепцію сталого розвитку, сталого ведення домогосподарства, збагачення біорізноманіття, пошук інновацій у сфері захисту природи. Вона є альтернативою переважаючій моделі сучасного розвитку, що ґрунтується на розгляді природи лише як джерела видобутку сировини для різних потреб населення. Сталість - це спроба створити нове поняття того, як людина та природа взаємодіють, адаптуються та впливають один на одного на фоні змін.

Дана концепція розроблена на основі наукової обробки великої кількості емпіричного досвіду, глибокого аналізу практики та синтезу нових знань. Ідея

сталого розвитку взята на озброєння у різних країнах та їх реалізація дає цікаві позитивні результати.

Щоб сформувавши чіткі уявлення суспільства щодо осмислення проблем довкілля, законів існування та гармонійного розвитку людини на планеті, необхідна усвідомлена система відповідної освіти. Оскільки освіта ґрунтуючись на культурі формує основу духовності та моральності людини. Особистість освічена екологічно має змогу зрозуміти сутність створеного людством, оцінити наслідки, вибрати варіанти виходу з несприятливої ситуації.

Сучасна екологічна освіта має бути спрямована на майбутнє, опиратися на ідеї сталого бачення, тобто бути здатною сприймати зміни та продовжувати розвиток. Формування сталого мислення охоплює навчання, різноманіття, єдність людини і природи, сприйняття їх як єдиного організму, як єдиної соціо-екологічної системи.

Одним з найсприятливіших періодів у становленні екологічного світогляду людини, усвідомленні відповідальності за дії, що здійснює людина на Землі є дошкільний вік, що передбачає формування цілісної картини світу у свідомості дітей та ціннісного ставлення до природи, усвідомлюючи себе її невід'ємною частиною.

Головною умовою реалізації завдань екологічного виховання є створення еколого-розвивального середовища, що сприяє формуванню в дошкільнят пізнання світу у всій його різноманітності і складності, екологічної вихованості, місця і ролі людини в природі та культурі, набуття уявлень про особливості та неповторність екосистем світу, оволодіння початковими вміннями помічати красу та милуватися нею, виважено поводитися в довіллі, формувати правила безпечної та еколого доцільної поведінки в природі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання еколого-природничого виховання можна зустріти у працях таких видатних педагогів як: О.Духнович, К.Ушинський, В.Сухомлинський. Сьогодні даній проблемі присвячено безліч досліджень таких науковців та педагогів як Лисенко Н.В., Тарасенко Г.С., Плохій З., Яришева Н.Ф., Ніколаєва С., Кондратьєва Н. та ін.

Особливої уваги формуванню у дітей цілісного сприйняття картини світу, усвідомленню відповідальності за перетворення, що здійснює людина на Землі та в Космосі, надає італійський педагог, психолог, лікар Марія Монтесорі. Підвищений інтерес до поширення досвіду та наукових ідей М. Монтесорі в освітній галузі вплинув на вивчення її педагогічної технології. Певні аспекти виховної системи М. Монтесорі, розглядаються в широкому колі наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних вчених та педагогів (А. Андрушко, Т. Афанасьєва, І. Дичківська, Б. Жебровський, Н. Кравець, Т. Михальчук, Т. Поніманська, Д. Сороков, М. Сорокова, К. Стрюк, Д. Фішер, Е. Хейнсток, ін.).

Одним із напрямків освітньої системи М. Монтесорі є ідея космічного виховання, де перед дитиною відкривається система впорядкованості світу та глобальної взаємозалежності, цілісності всього, що існує на планеті та ролі людини за збереження цієї цілісності.

Концептуальними засадами створення нашого посібника стали елементи космічного виховання Марії Монтесорі та ідеї сталого розвитку.

Ідея створення нашого посібника передбачає ознайомлення дитини з географією світу, різноманітністю тварин та рослин різних континентів та океанів, не тільки подача відповідних знань, а й спрямованість на осмислення відповідальної екологічно-зберігаючої позиції щодо екологічної цінності природного середовища у єдності його з людиною.

Метою навчально-методичного посібника є формування еколого-природничої компетентності старших дошкільників шляхом інтеграції елементів космічного виховання М. Монтесорі, ідей сталого розвитку та інформаційно-

комунікаційних технологій, шляхом розв'язання наступних завдань:

-
- формування узагальнених знань про планету Земля;
 - розвиток вмінь працювати з картою;
 - збагачення знань про природний світ планети шляхом інтегрування знань
 - формування ціннісного ставлення до природного довкілля
 - формування уявлень про рослинний і тваринний світ планети за допомогою макетів
 - виховання еколого-доцільної поведінки

Використання навчально-методичного посібника «Будьмо знайомі, Планета Земля», на нашу думку, створює цілісну систему для забезпечення екологічного виховання дошкільників, розвиток елементарних природничо-географічних уявлень, допомагає педагогам виховувати у дитини відповідальне ставлення до природи, допомагає зрозуміти, що людина і природа є єдиним цілим та тісно пов'язані між собою.

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-
ПРИРОДНИЧОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ
КРІЗЬ ПРИЗМУ
ІННОВАЦІЙНИХ
ПІДХОДІВ

1.1.Космічне виховання Марії Монтессорі як основа розвитку еколого-доцільної поведінки.

Відповідно до освітньої програми від 2 до 7 років «Дитина» у старшому дошкільному віці необхідно формувати у дітей ціннісне ставлення до природи. Одним з основних завдань закладу дошкільної освіти є створення середовища, що сприятиме всебічному розвитку дітей. Вдало організоване еколого-розвивальне середовище для старших дошкільників надає дитині свободу, впливає на світовідчуття, забезпечує емоційний комфорт і затишок, сприяє гармонізації відносин дитини з навколишнім світом.

У пошуку реального вибору ефективної побудови освітнього процесу педагогі дедалі частіше почали звертатися до унікальної системи Марії Монтессорі, яка ґрунтується на засадах дитиноцентризму, індивідуального навчання, свободи і самостійності малюків.

Концепція виховання М. Монтессорі сформована на власних спостереженнях за дітьми та дослідженнях, а також – на гуманістичних традиціях Ж. -Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці і Ф.Фребеля, які надавали особливого значення вродженому потенціалу дитини та її здатності розвиватися в умовах свободи і любові.

Педагогіка Монтессорі ґрунтується на тому, що дитинство, з її погляду, – не просто період життя, а інший полюс природи людини, і що дорослий залежить від дитини настільки, наскільки дитина залежить від нього. Недооцінення ролі дитини у світі дорослих, які сконцентровані на вирішенні своїх, далеких від дитячих, проблем, Марія Монтессорі вважала трагічною помилкою, що призводить до суспільних негараздів у житті конкретних людей. На її думку, людство може сподіватись на вирішення своїх проблем, невідкладними з яких є мир і злагода, якщо воно зверне свою увагу та енергію на відкриття дитини і розвиток величезного потенціалу людської особистості в процесі її формування [4, с.304].

Особливістю педагогіки Монтессорі є те, що вона визначає і розвиває потенційні здібності дитини, застосовуючи спеціально розроблені навчальні

матеріали, та детально підготовлене середовище, надаючи великої уваги незалежності дитини та її особистим потребам.

Основа філософії Монтессорі — це принцип надання дитині відповідної освіти і необхідної свободи, задовольючи її потреби та виховуючи в ній впевненість у власних силах, повагу, любов до життя, у відповідь можна сподіватися на таке ж відношення.

[21].

Концепцію космічного виховання дитини М. Монтессорі створила в період свого життя в Індії (1939-1945 р.р.) під впливом теософського вчення, яке вивчала, ознайомившись з працями теософів того часу. Під космічним вихованням розуміється весь навколишній світ людини в його багатогранності та єдності з людиною. Ідея космічного виховання у педагогіці Монтессорі визначається як створення можливостей для дитини з'ясувати і зрозуміти зв'язки головних елементів всесвіту — часу, природи, історії.

Дидактична суть космічного виховання дитини полягає в проживанні дитиною різних явищ природи, культури і життя в соціумі. Монтессорі визначає у всьому творенні цілісний план, від якого залежать не тільки різноманітні форми живих істот, але й еволюція самої Землі. Все життя розвивається згідно з космічним планом, і мета всіх його складових – знайти в космічному плані своє відповідне місце. На думку автора, всі живі організми в природі у процесі розвитку виконують власне «космічне завдання», тобто безперервну роботу щодо створення і збереження природнього середовища, сприятливого для всіх живих істот і їх майбутніх поколінь. Від роботи кожного залежить життя цілого. Космічна теорія включає також і людину як діючу силу творіння, яка в природі виконує «модифікуючу функцію». Марія Монтессорі вважала людину найактивнішою силою, призначеною модифікувати і вдосконалювати оточуюче середовище [10].

У деяких країнах цей напрям називається науковим чи культурним вихованням. Культурне виховання визначається як те, що відкрито, вивчено і створено людством. В основі лежить ідея вивчення світу у всій його багатогранності і складності, місця і ролі людини в природі та культурі.

Важливим новоутворенням дітей шестирічного віку є погляд на світ як на одне ціле, яке постійно розвивається відповідно до певних правил. Саме тому метою космічного виховання визначено формування у дітей цілісної картини світу, відчуття відповідальності за ті дії, що здійснює людство на землі та в космосі. М.Монтессорі вбачала за необхідність зберігати й підтримувати дитяче сприймання світу як єдиного цілого, аргументуючи, що вже в дошкільному віці дитина має оволодіти різнобічними знаннями про навколишній світ.

У курсі «Космічного виховання» Монтессорі пропонує формувати у дитини уявлення про біологію, географію, історію, астрономію, хімію та інші науки взаємозалежно, що дозволить сформувати в свідомості єдину картину світу. Інтерес до навколишнього світу, його походження, пристосування, розвитку у дитини з'являється набагато раніше, ніж у школі їй пропонують з цим познайомитися. Дитина прагне дізнатися, як літає птах, як розвивається черепашня, звідки береться веселка чи дощ, як відбувається землетрус, виверження вулкану чи тане льодовик. Іншим спрямуванням космічного виховання є розкриття особистості дитини, становлення сильного характеру, розвиток логіки, формування більш вільних форм свідомості.

У спеціально облаштованому середовищі діти навчаються спостерігати, милуватися кожною частинкою Всесвіту, бачити красу природи, оберігати її, працювати з книгами, енциклопедіями, виявляти свої думки і почуття за допомогою письма, мови, жестів, живопису, скульптури [12].

Діти вивчають континенти та дізнаються про природні особливості материків, про місцевих тварин та рослин. Вони працюють з картами, слухають пісні та легенди, знайомляться з традиційним вбранням, мистецтвом та стравами. Дошкільнята пізнають елементи науки, здобуваючи практичний досвід впізнавати та класифікувати тварин і рослин, малювати чи складати пазли з їхніх частин, відрізняти типи земної поверхні, види водойм тощо.

Таким чином, ідея космічного виховання у педагогіці Монтессорі визначається як створення можливостей для дитини з'ясувати і зрозуміти зв'язки головних елементів всесвіту — часу, природи, історії. Матеріали середовища є

предметними та наочними, вони охоплюють географію, ботаніку, хімію, астрономію тощо.

1.2 Значення розвитку екологічних уявлень щодо формування сталих світоглядних орієнтирів особистості

Дошкільний вік – сприятливий етап у формуванні екологічної компетентності дитини та світогляду людини в цілому. Цей етап прогнозує створення передумов відповідальної спільної діяльності людини з природним довкіллям. Дошкільний вік це період допитливості дітей, що проявляється у різних сферах, але особливу цікавість діти виявляють до природи. Тому еколого-природниче спрямування освітнього процесу в закладі дошкільної освіти посідає вагомe місце в розвитку пізнання довкілля, формуванні відповідального ставлення до всього живого і становленні еколого-доцільної поведінки у природному середовищі.

Екологічна компетентність є головним завданням і результатом екологічної освіти, виступаючи інтегральною ознакою особистісного розвитку дошкільника, що формує вміння класифікувати, розуміти, оцінювати екологічні процеси, що направлені на забезпечення екологічного балансу та доцільного природокористування.

Екологічна компетентність – готовність і вміння відповідально діяти завдяки власним активним діям та усвідомлення особистої причетності до вирішення екологічних проблем. В цілому сукупність цієї мотивації формує основу розвиненої екологічної культури людини.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти до кінця дошкільного віку у дитини старшого дошкільного віку має бути сформована природничо-екологічна компетенція, в результаті якої дитина усвідомлює себе частиною великого світу природи; знає про залежність власного здоров'я, настрою, активності від стану природи, її розмаїття і краси; виявляє інтерес, бажання та посилені уміння щодо природоохоронних дій. Знає про необхідність дотримання людиною правил

доцільного природокористування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, використання води, електричної та теплової енергії в побуті; прикладає домірні зусилля зі збереження, догляду та захисту природного довкілля [1, с.13].

Згідно з освітньою програмою від 2 до 7 років «Дитина» завданнями розділу «Дитина в природному довкіллі» є:

- формування у дітей узагальнених знань про природу нашої планети;
- ознайомлення з моделлю Землі – глобусом, картою світу та України, ілюстрованими атласами;
- формування практичне вміння розрізняти на карту та глобусі материки, острови, океани, моря, річки, озера;
- формування ціннісне ставлення до природи планети Земля як джерела добробуту людей, краси довкілля, натхнення митців;
- узагальнення знань про повітря;
- формування знань про тверду поверхню планети – сушу, різні її форми: рівнини, пагорби, гори, яри; про надра планети – корисні копалини, їх добування й використання людьми;
- узагальнення знань про воду: знаходиться у річках, озерах, морях, льодовиках, океанах, під землею; формування вміння розрізняти стан води: твердий рідкий, газоподібний;
- розширення знань про роль у природі та для людини таких явищ як дощ, гроза, снігопад, ожеледиця, веселка, туман, посуха, шторм;
- ознайомлення з історичними ознаками об'єктів рослинного і тваринного світу, за якими їх можна групувати [5, с.173]

Тому важливий і актуальний для сьогодення є такий напрямок роботи як екологічне виховання, метою якого є формування екологічного світогляду та екологічної культури, екологічно безпечної поведінки.

Екологічна культура – культура економного та бережливого ставлення до навколишнього.

Екологічний світогляд – сформованість цінностей, що орієнтовані на збереження природного середовища, переважання екологічно-доцільних моделей поведінки людини.

Екологічно безпечна поведінка – така поведінка, що не загрожує існуванню природних екосистем та людства в цілому.

Формування екологічної культури дітей дошкільного віку передбачає:

- універсальні, глибокі знання про довкілля (природне і соціальне);
- екологічний стиль мислення, що формує відповідальне ставлення до природнього середовища та власного здоров'я;
- наявність досвіду та навичок розв'язання екологічних проблем;
- безпосередня участь у природоохоронній діяльності,
- здатність прогнозувати можливі негативні наслідки природо-перероблювальної діяльності людини (Мал. 1.1)

Малюнок 1.1. Екологічна культура

Отже, екологічна культура особистості це екологічна грамотність, відповідальне ціннісне відношення до природи і реальна співпраця у раціональному використанні і збереженні біорізноманіття.

Головною своєрідною особливістю екологічної культури є те, що вона виникає внаслідок створення умов, що допомагають розгортанню її принципів та особливим видом діяльності – екологічним вихованням. Від ступеня екологічної культури людства, а особливо молодого покоління, залежить вирішення проблеми глобальної екологічної кризи, збереження природних умов існування життя на планеті.

Основними завданнями еколого-природничого напрямку діяльності комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 23 Вінницької міської ради» є:

- формування знань про природу нашої планети, природні явища, рослинний і тваринний світ;
- розвиток ціннісного ставлення до природи планети Земля та естетичних почуттів дитини по відношенню до світу природи;
- співпраця дорослих і дітей у природоохоронній діяльності (засвоєння способів збереження чистоти повітря, водойм, ґрунту, економне використання природних ресурсів тощо).
- формування практичних вмінь та навичок раціонального природокористування (вивчення елементарних правил поведінки у природі, вміння оцінювати стан навколишнього середовища, прогнозувати можливі наслідки своїх дій та дій інших людей і не допускати негативних впливів на природу).
- активізація діяльності дітей щодо поліпшення навколишнього природного середовища (догляд за жителями куточка природи, за рослинами на території дитячого садка, милування птахами та комахами на майданчику тощо).
- розвиток умінь класифікувати об'єкти природи на основі безпосереднього сприйняття та аналізу зовнішніх особливостей, способів взаємодії з довкіллям;
- розвиток потреби у спілкуванні з природою, бажання до якомога ґрунтовного її вивчення.
- виховання відповідального ставлення до природи та навколишнього світу.

Реалізувати дані завдання допомагають наступні форми та методи роботи (Мал. 1.2):

Малюнок 1.2. Форми та методи еколого-природничого виховання

Важливим напрямом, який може забезпечити ефективне вирішення завдань екологічного виховання дошкільників є розвиток пізнавальної активності під час ознайомлення з природним середовищем.

Основними видами розвитку пізнавальної активності у закладі дошкільної освіти є спостереження, прогулянки, екологічні екскурсії.

Спостереження є основним методом ознайомлення дітей з природою. Це активна форма пізнання навколишнього світу, метою якої є накопичення початкових уявлень про об'єкти і явища природи, фактів. Тому спостереження виступає як пізнавальна діяльність і як метод навчання.

Прогулянки – невід'ємна форма роботи у закладі дошкільної освіти, під час якої дошкільники, ознайомлюються з ознаками об'єктів природи, явищами, які відбуваються протягом тривалого часу. Прогулянка сприяє розумовому розвитку, оскільки діти отримують багато нових знань і вражень про світ, що їх оточує.

Екологічні екскурсії трактуються в педагогічній практиці як форма і метод освітньої роботи, що створюють умови для організації спостережень і вивчення різнобічних предметів і явищ у природних умовах. Впродовж екскурсії діти

знайомляться з рослинним і тваринним світом, з явищами природи, з діяльністю людини у природі та негативним впливом на неї. Під час екскурсій дошкільники збирають природний матеріал для занять, художньої праці, колекцій, ігор тощо. На екскурсіях дитина примножує свої екологічні знання, формує власне ставлення до краси навколишнього світу, привчається до культури поведінки.

Екологічна стежина в закладі дошкільної освіти є важливим елементом еколого-розвивального середовища, оскільки дозволяє більш продуктивно використовувати прогулянку і виконує пізнавальну, розвивальну, естетичну і оздоровчу функції. Робота на екологічній стежині орієнтує дошкільників по-новому поглянути на звичні об'єкти природи, формує осмислене відповідальне ставлення до неї.

Пошуково-дослідницька діяльність як засіб розвитку екологічної культури дошкільників виконує основні пізнавальні функції, як показ зв'язків, що недоступні для органів чуття дитини, визначення самої суті природних явищ. Експериментування сприяє розвитку пізнавальної активності, творчості та самостійності у вирішенні завдань, активно розвиває мовлення дитини. Структурними компонентами пошуково-дослідної діяльності є: спостереження, поетапна фіксація результатів, порівняння результатів дослідного і контрольного матеріалу використовуючи різноманітні методи та прийоми. Особливістю пошуково-дослідної роботи є формування здібностей розглядати конкретні природні явища. Діти не лише сприймають властивості об'єктів природи, а й виділяють, оцінюють справжні необхідні умови здійснення природних процесів, тобто вони можуть з'ясувати і проаналізувати і зовнішні умови, і внутрішню зумовленість змін, що відбуваються з тілами (явищами природи).

Демонстраційні матеріали у роботі з дітьми передбачають використання наочності. Це натуральні природні об'єкти, карти, макети, відео- та фото презентації ілюстрації, гербарії, альбоми, картини, таблиці, схеми тощо.

Гра — це творча та емоційна діяльність дітей, з моделювання іншого виду діяльності з розважальною або освітньою метою. Гра як основна форма діяльності дошкільника, має неабияке значення для ознайомлення з природою і одночасно

виступає головним способом пізнання навколишнього світу, слугує елементом розвитку дошкільників, в тому числі і екологічного виховання.

Для реалізації освітніх завдань ефективно використовувати дидактичні ігри екологічного змісту, сюжетно-рольові ігри, рухливі, настільно-друковані, будівельні, творчі, а також вправи екологічного спрямування, в результаті яких розвивається самостійність дітей, формуються знання про довкілля.

Важливу функцію в екологічному вихованні дітей виконують заняття. Заняття з екологічного виховання інтегруються, комбінуються з іншими лініями: мовлення дитини, сенсорно-пізнавальний розвиток, художня література, музика, театралізована діяльність, особистість дитини, зображувальна діяльність тощо. Дошкільники із захопленням досліджують світ на заняттях-подорожах, заняттях-дослідженнях, заняттях-відкриттях. Використання таких видів занять не дають готові знання, а діти мають змогу досліджувати та здобувати їх самостійно, ділитися своїми почуттями, і в результаті формулюється висновок, ґрунтований на основному питанні.

Для створення оптимальних умов для розвитку пізнавальної активності дошкільнят, налаштування їх до творчості й самостійності, доцільно використовувати проблемні завдання.

Проблемні завдання стимулюють допитливість дошкільнят, оскільки перебуваючи в умовах практичного пошуку діти здобувать можливість самостійного розв'язання завдань. Завдання проблемного характеру навчають дітей обґрунтовувати свої думки, висловлювати припущення, підводять їх до самостійних висновків, розвивають самостійність думки, спрямовують на розуміння зв'язків та взаємозалежностей у природному довкіллі.

Організація і проведення екологічних акцій має на меті привернути увагу батьків та дітей до екологічних проблем, підвищити інтерес до бережливого ставлення до навколишнього, формування екологічної свідомості та патріотизму, бажання берегти рідну природу і країну. Тому для проведення екологічних акцій варто вибирати актуальні теми, наприклад «Будиночок для птахів», «Макулатура рятує дерева», «Мурахи наші помічники», «Посади дерево» та ін.

Організація екологічних виставок дитячих малюнків, ілюстрацій до кожної пори року, виробів з природного та покидькового матеріалу, фотовиставок, майстер-класів дозволяє проявити активність та творчість дітей і, насамперед, батьків, формує стійкий інтерес до об'єктів природи.

Вагоме місце в роботі з дітьми з екологічного виховання займає праця у куточку природи. Робота в куточку природи включає в себе догляд за кімнатними рослинами, акваріумними рибками та іншими жителями куточка природи. Діти навчаються як правильно поливати рослини, розпушувати землю, витирати пил на листках, обприскувати вазони, розмножувати кімнатні рослини різними способами (листочками, стеблом, живцем, поділом кореня, насінням) тощо.

Взимку в закладі дошкільної освіти облаштовують город на підвіконні. Діти спільно з вихователем сіють овес, пшеницю, розсаду, саджають цибулю, часник тощо. Навесні формують навички пересаджувати вазони, допомагають прцбвати вже на справжній городній ділянці: саджають картоплю, цибулю, часник, сіють морку, буряк, квасолю, горох, а також розсаду, що дозріла на підвіконні. Протягом весни і літа дошкільнята доглядають за своєю ділянкою, прополюють, збирають бур'ян, поливають. А восени залюбки збирають урожай.

В роботі еколого-природничого спрямування, виховання любові до неї, значну роль посідає використання художніх творів, що сприяє збагаченню мови, формуванню образного мислення, вмінню відтворювати свої враження, розвиває цікавість до природнього оточення. Через образотворчі, літературні, музичні твори діти навчаються любити природу, бачити в ній прекрасне, виховують бажання оберігати та захищати її. Прослухавши вірш, мелодію, оповідання, розглянувши картину, діти починають уважніше придивлятися до рослин, комах на прогулянці, до всього живого, що їх оточує.

Для оцінки ефективності проведеної роботи вихователі орієнтуються на ряд критеріїв, що визначають рівень сформованості у дошкільників елементів екологічної культури (Мал.1.3).

Малюнок 1.3. Критерії ефективності еколого-природничого виховання

Все більшої актуальності сьогодні набуває поняття сталості. Поняття сталого розвитку зосереджує в собі просту ідею: необхідність досягнення злагоди між людством з одного боку та природою – з іншого. Таким чином, в майбутньому має сформуватися еко-соціальна система, що буде здатна вирішувати сукупність суперечностей, що виявляються сьогодні, а саме: між природою і суспільством, між екологією і економікою, між теперішніми і майбутніми поколіннями, між багатими і бідними, між уже сформованими споживацькими потребами людей і розумними потребами тощо. Отже, поняття сталого розвитку необхідно визначати як стратегію виживання і безперервного прогресу людства та окремих країн в умовах збереження природного середовища.

Разом з тим, формуванню у дітей цілісної картини світу, взаємозалежностей у ньому сприяє географія, що супроводжує кожну людину з моменту її народження, оскільки людина народжується в певному місті, країні, проживає на певній вулиці, в будинку.

Бажання до нових знань, інтерес, постійне прагнення спостерігати й експериментувати, самостійно шукати нові факти про світ, як правило, визначаються як характерні риси поведінки дошкільника. Дослідницька, пошукова активність – природні стани дитини, вона орієнтована на освоєння навколишнього світу, прагне його пізнавати. Це внутрішнє бажання до дослідження сприяє виникненню дослідницької поведінки і створює умови для, того щоб психічний розвиток дитини відбувався як процес саморозвитку.

Формування географічних уявлень - складний і тривалий процес, що розпочинається з початку народження дитини і триває все життя. У процесі виховання і навчання дитина постійно перебуває в рамках того образу світу, який був сформований в неї у дошкільному дитинстві. Цей етап є найвагомим у житті людини, так як саме в ньому відбувається формування і становлення початкових уявлень про світ.

Випереджаюча освітає одним із ключових напрямів модернізації сучасної системи освіти як освіта, орієнтована на врахування сучасних потреб суспільства у сталих моделях майбутнього, підготовку та адаптацію людини до нових умов життя, розвиток її життєвих компетентностей згідно з вимогами часу.

Формування екологічної культури дошкільників для реалізації стратегії сталого розвитку вимагає відповідних до віку природозберігаючого змістового наповнення, використання інтерактивних методик його ефективного вивчення та високої екологічно-інноваційної культури вихователя, які в сукупності здатні якісно підготувати дошкільників до сталих, збалансованих, гармонійних відносин з природним та соціальним оточенням.

РОЗДІЛ ІІ.

**СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ
ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО
ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ
ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙ**

2.1. Організація еколого-природничого виховання старших дошкільників

Сучасні тенденції розвитку освіти дошкілля орієнтують педагогів на формування особистості як один з першочергових етапів освітньої роботи з дошкільниками. Важливою ознакою розвиненої особистості дитини є активність, що висвітнюється у різних сферах: навчальній, ігровій, трудовій діяльності, пізнанні навколишнього, стосунках з дорослими та однолітками. Це робить особливо актуальним пошук таких педагогічних технологій, в основі яких лежало б забезпечення активної позиції вихованців, надання їм ініціативи у найрізноманітніших видах діяльності.

Ми спробували поєднати елементи космічного виховання М.Монтессорі та елементи випереджаючої освіти для сталого розвитку та створили навчально-методичний посібник «Будьмо знайомі, Планета Земля» (формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників крізь призму інноваційних підходів).

Набуття природничо-екологічної компетентності дошкільників відбувається в різних видах діяльності з картою, макетами, екосистемами, на заняттях, у

дидактичних іграх, дослідах тощо, що забезпечує цілісне сприйняття дітьми системи доступних природничих та екологічних знань.

Навчально-методичний посібник «Будьмо знайомі, Планета Земля» поєднує в собі спеціально організоване еколого-розвивальне середовище: дівчинку-

дослідницю, великий рюкзак-

карту, рюкзаки-материки, макети екосистем лісу, Арктики, саван, джунглів, пустелі, океану, макети поверхні землі (гори, острів, півострів), річки, озера, вулкану, серію дидактичних ігор, цикл занять для старших дошкільників, збірку дослідів «Досліджуй-навчайся» та серію фото- і відео- матеріалів для ознайомлення з планетою Земля «Мультицікавинки від Еко-Ляльки».

Рюкзак-карта.

Карта – це найбільш зрозумілий засіб активізації пізнавальної діяльності, оскільки вона формує у дошкільників самостійність і викликає інтерес до роботи.

Робота з картою сприяє розвитку пам'яті, уяви, логічного мислення і мови дошкільників, умінь аналізувати, порівнювати, зіставляти і робити висновки. Вона є найбільш зрозумілим і дуже дієвим засобом активізації

навчання, для розвитку самостійності дошкільників, появи в них цікавості до навчання і встановлення зв'язків географії з життям. Тому нами створений рюкзак-карта світу для ознайомлення дошкільнят

3

географічним розташуванням материків, океанів.

Рюкзак-карта ручної роботи, виготовлений зі спеціальної тканини – велкро-тканини, містить контурні зображення материків світу. Кожен континент виконаний з м'якого фетру та має відповідно свій колір: Євразія – фіолетовий, Африка – жовтий, Північна Америка – синій, Південна Америка – рожевий, Австралія – зелений, Антарктида – білий. Континенти знімаються та кріпляться до основи за допомогою липучок без жодних труднощів, що значно підвищує інтерес дітей під час ігор. Якщо дитина помилилася, не має жодних проблем зняти материк та розташувати у потрібному місці.

Дидактична гра «Тварини континентів» - виконана також і фетру. Всі тварини надруковані на фетрі, приємні на дотик та для зорового сприйняття. Так як кожен материк має свій колір, так і тварини, що проживають на них теж оздоблені відповідним кольором – це контурні-підказки, що за технологією М.Монтессорі – має назву контроль внутрішньої помилки.

Для подорожей з фетру виготовлені різні види транспорту: автомобіль, потяг, літак, корабель.

Рюкзаки-материки.

Окрім великої карти світу, є шість деталізованих рюкзаків-карт, окремо для кожного материка. Залежно від того, куди вирушили діти, що саме вивчають у той материк перетворюється рюкзак. На материках визначені гори, ріки, озера відповідно до географічного розташування.

Дослідниця.

Еко-Лялька – герой, що супроводжує дошкільників у подорожах світом, пропонує досліди, знайомить з різноманіттям тваринного світу, екосистемами, навчає вирішувати екологічні проблеми. Сукню ляльки прикрашають квіти, що відповідають кольорам материків карти, їх вона отримує, коли знайомиться із материком та допомагає вирішити екологічну проблему, що виникла.

Екосистеми та макети.

Можливості ігрового розвивального середовища збільшується, оскільки в ньому представлені макети, які є стимулом, опорою для розгортання дітьми сюжетних комбінацій із дрібними іграшками. Макет — це зменшений предметний зразок простору й об'єктів реалістичного світу, який спрямовує дітей на можливий ігровий

сюжет або задум, який об'єднує учасників спільної гри, змальовує межу ігрового простору.

Посібник

включає макети вулкану, озера, річки, гір, острова, півострова та 6 моделей екосистем: джунглі, ліси,

Арктику, океани, пустелі, савани. Всі екосистеми виготовлені з прозорого пластику та наповнюються різноманітним предметним матеріалом залежно від ігрового задуму дітей, включаючи жителів екосистеми та особливості рослинного світу.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки.

Навчально-методичний посібник оснащено збіркою відео- та фото- матеріалів до кожного материка та різноманіття тваринного світу відповідно, природних стихій, особливостей рельєфу, ріст рослин, тварини-рекордсмени, для чомучоктощо. Для зручності використання для кожного відео чи презентації створено QR-код та посилання. Таким чином, можна у будь який час та перебуваючи у будь-якому місці, використовуючи планшет, ноутбук чи навіть телефон переглянути відео ознайомлення з певної теми.

Дидактичні ігри та вправи.

Для ефективного вивчення та закріплення знань посібник включає низку дидактичних ігор та вправ:

«Тварини континентів»; «Материки»; «Планети сонячної системи»; «Денні та нічні тварини»; «Склади карту»; «Хто чим харчується»; «Визнач пору року»; «Пазли. Тварини»; «Знайди відмінності»; «Чому Планета плаче?»; «План дій»; «Хто живе на материках?»; «Пам'ятки-штриховки»; «Хто народився з яйця?» «Озеро чи річка»; «Гори чи вулкан»; «Острів чи півострів» «Різнокольорові тварини», «Що вивчає дослідник» тощо.

Досліджуй–навчайся! Посібник містить збірку дослідів з пошуково-дослідної діяльності.

Цикл занять.

Для роботи з посібником нами розроблений та упорядкований цикл занять з ознайомлення старших дошкільників із материками, їх природніми особливостями, а також із екологічними проблемами, від яких потерпає певний континент чи екосистема (таблиця 2.1.)

Таблиця 2.1.

<i>№</i>	<i>Назва</i>	<i>Примітки</i>
«Подорож у минуле: Пангея і Тетіс»		
	Будьмо знайомі, Планета Земля	
	Найбільший континент - Євразія	
«Від найбільшого до найменшого»		
	Зелений континент – Австралія	
	Еко-Лялька досліджує Великий Бар'єрний риф	
«На краю світу»		
	Біла принцеса холоду	
	Еко-Лялька знайомить із льодовиками	
«Подорож на континент без холоду»		
	Африка – найспекотніший материк	
	Стихії Африки приборкує Еко-лялька	
«На поклик Амазонії»		
	Дива Південної Америки	
	Як вберегти багатство Амазонії – ліси?	
«Північна Америка – материк контрастів»		
	Північна Америка – материк контрастів	
	Еко-Лялька навчає альтернативним джерелам енергії	

**КОНСПЕКТИ
ЗАНЯТЬ**

«Будьмо знайомі, Планета Земля»

Мета: Закріплювати уявлення дітей про те, що Земля – планета, має форму кулі, на планеті є суходіл та вода; формувати уявлення про поділ суходолу на материки. Продовжувати знайомство з картою світу. Розширити знання дітей про тварин різних материків. Формувати уявлення про екологічні проблеми світу. Збагачувати мовлення дітей словами: глобус, континент, Європа, Азія, Євразія, Австралія, Америка, Африка Антарктида. Виховувати екологічну свідомість, почуття відповідальності за власні вчинки; викликати бажання пошуку шляхів порятунку планети.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; глобус, тварини, дидактичні ігри «Планети сонячної системи», «Материки», «Склади карту», «Денні і нічні тварини»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Пангея і Тетіс», «Планети Сонячної системи», дослід «Зміна дня і ночі»

Хід заняття

Вихователь: - До нас у гості завітала Еко-Лялька – вона маленька дослідниця екологічного центру (*показ ляльки*)

- Еко-Лялька подорожує світом і досліджує природу нашої планети.
- Хто знає, що означає слово «екологія»?
- Так, вірно. Екологія – це наука про охорону природи, про дбайливе ставлення до навколишнього світу, до Землі. «Екологія» (від грец. ойкос — житло, місцеперебування та логос — наука).
- Дослідниця запрошує і нас подорожувати разом з нею, вивчати особливості природи різних материків та океанів та дізнаватися все більше цікавого про навколишній світ.

Вихователь. Діти, що таке глобус? Вірно, це макет Землі.

Які кольори переважають на глобусі? Що означають ці кольори? Що є ще крім води? Суша – це ліси, гори, пустелі і тундри, міста і села. Весь суходіл поділяється на материки, або їх ще називають континентами.

- Вода усієї планети називається Світовим океаном, який складається з чотирьох океанів: Тихого, Атлантичного, Індійського та Північного Льодовитого океану.

Отже, планета Земля складається із суші та води.

Вихователь. - Діти, скажіть, чи планета Земля сама живе в космосі?

- Як називаються інші планети Сонячної системи? (*Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун, Плутон*).

- Наше сонечко, це планета чи зірка? Вірно, зірка, і така гаряча, що зігрівас нашу Землю.

- Яке значення має Сонце для нас усіх? (*Якби не було тепла і світла, то не було б і життя*).

Дидактична гра «Планети сонячної системи»

Вихователь. Погляньте на екран, Еко-Лялька підготувала цікаве повідомлення про минуле нашої планети.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Пангея і Тетіс»

Понад півмільярда років тому існував тільки один материк — Пангея (з грецьк. – «вся земля») та один єдиний океан Тетіс. Потім, внаслідок руху літосферних плит, материк Пангея розколовся, і в Північній півкулі виник материк Лавразія (нинішня Євразія і Північна Америка). Водночас у Південній півкулі утворився материк Гондвана (сучасні території Антарктиди, Австралії, Африки, Південної Америки і частини Південної Азії). Близько 250 млн років тому Гондвана розпалася на окремі частини, які поступово стали сучасними материками Південної півкулі — Африки, Австралії, Південної Америки та Антарктиди. Лавразія також розкололася на теперішні Північну Америку та Євразію. Водночас з утворенням сучасних материків почали формуватися й нинішні океанів.

Еко-Лялька. Я пропоную, помандрувати всім світом не виходячи з дитсадка. Розглянемо глобус і знайдемо нашу країну. Україна знаходиться в Європі. І саме звідси ми розпочнемо свою подорож.

- У мене є рюкзак, що має чарівну властивість перетворюватися у карту світу. Глобус не дуже зручно носити з собою, тому вчені винайшли карту. Карта – це зображена на папері поверхня Землі або її частина. Погляньте на карту. Але щось у рюкзаку переплутались усі материки, їх потрібно розмістити на свої місця.

Дидактична гра «Материки»

Еко-Лялька. Дякую, діти, вам за допомогу. Тепер ми можемо поглянути на карту світу.

- Скільки материків є на карті?

- Так, справді, на нашій планеті шість материків: Євразія, Австралія, Антарктида, Африка, Південна Америка, Північна Америка. Кожен з континентів має свої особливості тваринного і рослинного світу, річки, озера, гори, рівнини, а на деяких материках є навіть вулкани. Це вивчає наука, що називається географія. І про все це ми дізнаємося подорожуючи планетою разом.

Дидактична гра «Склади карту»

Фізкультхвилинка

Вихователь: А що вивчає географія? Діти, а чи не помітили ви щось незвичайне в нашому куточку космічного виховання? (*кейс*) І справді, якийсь незвичайний кейс. А ще я тут бачу лист з фотографією. Що це? (*лист-завдання*)

Читають лист: *«Відкрити кейс можна тільки тоді, коли пригадаєш 10 географічних слів»*

Мовленнєва гра «Скажи географічне слово»

Діти сідають за столи, вихователь відкриває кейс.

Вихователь: Діти, подивіться, це ж фотоальбом Еко-Ляльки, а називається він «Цікавинки світу». Давайте разом подивимося екран і скажемо, що ж сфотографувала дослідниця.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки

- 1 фото: Найвище дерево світу називається секвойя. Його висота 15 метрів.
- 2 фото: Мореплавець Христофор Колумб відкрив Америку.
- 3 фото: Екватор розділяє Землю на дві півкулі: північну і південну.
- 4 фото: Австралія – найменший материк світу.

5 фото: Глобус – це модель Землі.

6 фото: Світовий океан складається з 4 океанів: Тихого, Індійського, Атлантичного, Північно-Льодовитого.

7 фото: Австралія – найменший материк світу.

8 фото: Антарктида – найхолодніший материк.

Еко-Лялька. Чи знаєте ви, що коли на нашому материку день, то на іншому може бути ніч? Як це відбувається я покажу вам на досліді.

Дослід «Зміна дня і ночі»

Мета: ознайомити учнів із обертанням Землі навколо своєї вісі як причиною зміни дня і ночі; дослідити причини зміни дня і ночі на земній кулі; розкрити суть цього явища. Продовжити формувати вміння спостерігати, аналізувати явища, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки і робити висновки. Розвивати науковий світогляд, пізнавальний інтерес, спостережливість, кмітливість, наполегливість. Виховувати толерантні товариські стосунки у роботі, вміння співпрацювати у групі.

Обладнання: глобуси, настільна лампа.

Хід досліді:

1. Поставте глобус – модель Землі навпроти джерела світла (лампи), ввімкніть її.
2. Візьміть крейду та намалуйте, де проходить межа між освітленим і неосвітленим боком глобуса? Який висновок ви можете зробити?
3. Який час доби на тій стороні де падає світло?(день)
4. Який час доби на неосвітленій стороні?(ніч)
5. Покрутіть глобус навколо своєї осі. Що ви спостерігаєте?(Земля рухається навколо своєї осі)
6. Зробіть висновок.

Наш дослід довів, Земля – непрозора куля, вона крізь себе не пропускає промені, що якщо промені Сонця освітлюють один бік Землі, то на цьому боці – день, а на іншому боці падає тінь – там ніч. Земля рухається навколо своєї осі. Час, за який Земля робить повний оберт навколо своєї осі – це доба, вона триває – 24 години.

Дидактична гра «Денні і нічні тварини»

Вихователь: Давайте ще зазирнемо в кейс, може там є ще щось цікаве?

(вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи)

- Мені здається, що тут зашифроване якесь слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, наяку літеру схожий кожен ієрогліф *(діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Євразія»)*.

Еко-Лялька. Євразія – найбільший материк на планеті. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож Євразією, щоб дізнатися ще більше нового і цікавого.

Підсумок заняття

- Що нового і цікавого ви дізналися сьогодні?
- Що таке екологія?
- А хто запам'ятав що вивчає географія?
- Скільки материків є на планеті? Хто може їх назвати?
- А як називається вся вода планети?

«Найбільший континент - Євразія»

Мета: закріпити поняття «материки», «частини світу», ознайомити дітей з материком Євразія, навчати працювати з картою; формувати уявлення про екосистему Арктики; продовжувати знайомство з картою світу; поглиблювати знання дітей про тварин Євразії. Формувати уявлення про екологічні проблеми світу. розвивати пізнавальний інтерес; формувати вміння логічно міркувати, вміння критично мислити, порівнювати, аналізувати; чітко висловлювати свою думку; виховувати спостережливість, захопленість неповторністю і величчю природи, любов до природи, почуття дружби та взаємодопомоги. Виховувати екологічну свідомість, почуття відповідальності за власні вчинки; викликати бажання пошуку шляхів порятунку планети.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Євразії, тварини, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Материки», «Пазли.Тварини», «Знайди Євразію»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Євразія», «Арктика».

Хід заняття

Еко-лялька. Минулого заняття я запрошувала вас у подорож на один материк. Відгадайте куди саме ми вирушимо сьогодні?

Тут Україна і Китай
Є кольорове море
Дніпро тут річка, і Дунай
Ліси, найвищі гори
Найбільший в світі континент
Великий, мов фантазія,
Тут Гімалаї і Тібет
Це материк...(Євразія)

Робота з рюкзаком-картою

Вихователь. Так, діти, ми живемо у Євразії. Євразія – єдиний материк, що омивається усіма океанами: на півночі – Північним Льодовитим, на півдні – Індійським, на заході – Атлантичним, на сході – Тихим. Природа цього материка

дуже різноманітна. Тут є величні рівнинні території і найвищі гірські системи, пустелі й ліси.

Еко-Лялька. Я маю рюкзак-карту, що ближче ознайомить нас з найбільшим материком планети. Погляньте, у складі материка дві частини світу Європа і Азія. Межа між ними проходить через Уральські гори. *(демонстрація вихователем на карті)*

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Євразія»

У Євразії знаходиться найглибше озеро світу – Байкал та найвища гора Єверест.

На півночі материка знаходиться тундра. Тут сильні морози і зима триває довго – 9 місяців. З рослин поширені мохи. Лише місцями ростуть маленькі деревця: карликова береза і полярна верба. З тварин водяться північний олень, песець, сова полярна і курінка біла. Влітку на озера і болота прилітають дикі качки, гуси, лебеді.

За тундрою величезні простори займає тайга – хвойні ліси. У тайзі ростуть дерева – кедр сибірський, ялина, ялиця. Мешкають білки, рисі, вовки, соболі, ведмеді бурі, рябчики й тетеруки.

За тайгою розкинулися мішані й листяні ліси. А за лісами великі площі займають степи.

В Євразії є пустелі. Це місця, де випадає дуже мало опадів та дуже спекотно. Рослинність пустель бідна. Зустрічаються верблюжа колючка і піщана осока. Найвідоміша тварина пустелі – верблюдолюд. Водяться також джейрани, варани, змії, черепахи.

Найбагатший рослинний і тваринний світ на тих територіях Євразії, що ближче до екватора.

У вологих тропічних лісах водяться індійські слони, носороги, крокодили, мавпи – орангутанги, змії – удави, кобри.

Серед птахів виділяються папуги й павичі.

Еко-Лялька. Пропоную вам визначити, які ж тварини живуть у Євразії.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Еко-Лялька. Перлиною Азії екосистема Арктика.

Робота з екосистемою Арктика

Арктика – північний полярний регіон землі. В Арктиці надзвичайно цікаві тварини. Білі ведмеді живуть далеко – далеко на Півночі в Льодовитому океані. Взимку і влітку по океану плавають величезні крижини, пливуть вони повільно, а навколо вода, берега не видно, здається ніякий звір жити там не зможе, а ось серед льодів і живуть білі ведмеді. Білі ведмеді люблять воду, легко плавають. Харчуються білі ведмеді рибою, дрібними морськими тваринами.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Арктика»

-А ось і морж.

-Яке тіло у моржа? (*велике, незграбне*).

-Чим вкрите тіло моржа?

-У моржа шерсті немає, у нього дуже товста шкіра і є підшкірний жир, який зігріває моржа і ніякий мороз йому не страшний. Підшкірний жир краще, ніж тепла шуба.

-Якого кольору морж? (*коричневого*)

-Що у моржа на мордочці? (*ікла*)

- Якого кольору ікла? (*білі*)

-Для чого вони потрібні моржеві?

-За допомогою ікол він підіймається в крижину, встромить ікла, підтягнеться і підіймається на крижину.

-Що допомагає моржеві під час плавання? (*ласти*)

-Морж ластами працює, як веслами. Він плаває дуже швидко.

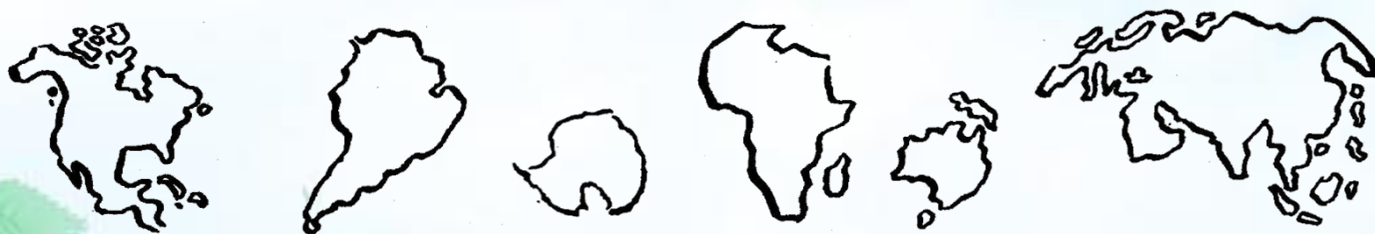
-А хто з вас знає, чим харчується морж? (*черепашками*).

-Діти, моржі цілий день дрімають на крижині, а коли проголодаються, пірнуть у воду і дістануть черепашку з дна, водорослі, наїдяться і знову на крижину. Моржі дуже важкі. Старий морж важить більше двох корів. Тому моржеві важко влізти на крижину

Вихователь. Перед тим, як вирушити далі, ми трішки відпочинемо.

Фізкультхвилинка

Дидактична гра «Знайди Євразію»

Вихователь. Діти, спробуйте скласти пазли та сказати чи живе ця тварина на материку Євразія.

Дидактична гра «Пазли. Тварини»

Вихователь: Давайте знову зазирнемо в кейс, може там є підказка куди нам мандрувати далі? (*вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи*)

- Тут знову зашифроване слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, наяку літеру схожий кожен ієрогліф (*діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Австралія»*).

Еко-Лялька. Австралія – найменший материк на планеті. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож Австралією, щоб дізнатися як живуть страуси та кенгуру.

Підсумок заняття

- Євразія – не найбільший материк Землі. Так чи ні?
- На материку Євразія знаходиться наша держава Україна. Так чи ні?
- Клімат Євразії дуже одноманітний. Так чи ні?
- У Євразії знаходиться найглибше озеро світу – Байкал. Так чи ні?
- На півдні Євразії живуть слони, тигри, крокодили. Так чи ні?

«Зелений континент - Австралія»

Мета: продовжувати знайомство з картою світу; формувати у дітей уявлення про розташування материка Австралія на карті світу, особливості його природи, про взаємозалежність живих організмів від середовища проживання; формувати уявлення про екосистеми Землі; поглиблювати знання про тварин Австралії; дослідно-експериментальним шляхом показати зміну пір року в південній півкулі Землі; розвивати зорову і слухову пам'ять; розвивати зв'язне мовлення; розвивати образність мови; виховувати відповідальне ставлення до природи; активізувати і збагачувати словниковий запас дітей по темі (сумчасті тварини, кенгуру, качконіс, коала, єхидна, страус ему, собака Дінго)

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Австралії, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Материки», «Хто з'явився із яйця», «Визнач пору року»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Австралія», настільна лампа, глобус.

Хід заняття

Еко-лялька. Минулого заняття я запрошувала вас подорожувати до загадкового, цікавого континенту. Відгадайте куди саме ми вирушимо сьогодні?

Що за материк такий
Мов країна гралія,
Південь. Кенгуру, Сідней.
Континент ... (*Австралія*)

- Молодці! Ми поїдемо в Австралію.

- Погляньте на карту, як з Євразії ми можемо потрапити до Австралії?*(відповіді дітей)*

- Цей материк нам потрібно дослідити: дізнатися про природу континенту, які тварини і рослин там переважають, які проблеми існують. Отож вирушаємо в подорож.

Завдання 1. Познайомитися з країною-материком

Австралія – найбільший у світі острів і найменший континент. Всю його територію займає одна країна — Австралія. Ось так виглядає прапор цієї країни і герб.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Австралія»

Австралія – незвичайна країна: у ній літо настає тоді, коли у тебе вдома починається зима; колір землі майже всюди – червоний; а тварини, що живуть тут, більше не зустрічаються ніде в світі.

Столиця Австралії — місто Канберра. Багато архітекторів боролися за право побудувати тут свої будівлі, і вийшло ось таке гарне місто. А найстаріше і найбільше місто Австралії-Сідней. Це місто славиться своїм красивим мостом і оперним театром.

В Австралії випадає в рік найменше опадів у світі. Тому цю країну і називають – Сонячна Австралія.

Завдання 2. Дізнатися про зміну пір року в Австралії

(Розглянути на глобусі, де знаходиться Австралія.)

Австралія знаходиться в південній півкулі і тому коли у нас зима, в Австралії літо і навпаки. Як ви думаєте чому? *(відповіді дітей)*

Дослід «Зміна пір року»

За допомогою глобуса і лампи вихователь демонструє дослід «зміна пір року». Вихователь звертає увагу дітей, що коли сонце освітлює північну півкулю, то на південну світло Сонця майже не потрапляє. Коли у нашій півкулі літо, то в південній зима. Коли у нас весна, то в південній півкулі – осінь. І навпаки. Так відбувається зміна пір року.

Новий рік в Австралії починається з 1 січня, в цей час там стоїть спека, тому австралійці зустрічають свято на пляжах. Санта Клаус з'являється в купальному костюмі. Він мчить по морю на спеціальній дошці — серфі. Діти відкривають подарунки і плюхаються у воду.

Дидактична гра «Визнач пору року»

Еко-Лялька. Діти, пропоную вам ближче познайомитися з рослинами і тваринами Австралії.

Завдання 3. Знайомство з тваринами і рослинами Австралії

Вихователь. Рослинність Австралії дуже своєрідна і оригінальна *(слайд)*

- Евкалипт - Вічнозелені чагарники або дерева висотою до 100 метрів. Стовбур прямий або викривлений через те, що дуже мало дощів, рослинам доводиться економити вологу, і евкалипт повертає свої листочки паралельно сонячним променям, тим самим скорочує втрату вологи.
- Це дерево називається пляшкове. Як ви думаєте, чому? Яке відоме вам дерево з іншого континенту воно вам нагадує? *(баобаб)*
- Як ви думаєте, навіщо у дерева такий стовбур? А ця рослина називається кенгурова лапка, назву воно отримало через форми квітки, схожого на лапку кенгуру.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Тварини Австралії»

Тваринний світ Австралії унікальний. Тільки тут мешкає безліч тварин, яких не зустрінеш ніде більше, на жодному материку.

Тут зовсім немає мавп, а хижак (з ссавців) тільки один — Дика собака Дінго *(слайд)*.

- Прикріпіть, будь ласка, шаблон собаки Дінго на карту.

В Австралії до наших днів збереглися найдавніші тварини — єхидна *(слайд)* і качкодзьоб. Це єдині в світі ссавці, які відкладають яйця.

Качкодзьоб має перетинчасті лапи і качиний дзьоб. Коли перші дослідники побачили качкодзьоба, то подумали, що це частини різних тварин з'єдналися разом, як у казці. Для того, щоб відкласти яйця, качкодзьоб риє нору. Цікаво влаштовані лапи тваринного качкодзьоба. Це комбінований «пристрій» для плавання і для того, щоб копати землю. Здавалося б, поєдналося непок'єднане, але звірятко чудово допомагає собі в плаванні лапами, адже у нього між пальцями перетинка, але, коли качкодзьобу потрібно копати, перетинка складається особливим чином так, що вперед виходять кігті. До речі качкодзьоб отруйний ссавець, на його задніх лапах знаходяться дві отруйні шпори *(розглядаємо слайд)*

- Прикріпіть, будь ласка, шаблон качкодзьоба на карту.

Саме тут мешкають сумчасті тварини: сумчастий ведмідь коала (*слайд*). Дуже симпатичний, зовні схожий на плюшевого ведмедика. Мешкає коала в евкалиптових гаях. Весь час проводить на деревах. Воду не п'є, тому що харчується листям евкалипта, і їх соку йому цілком достатньо. Іншої їжі коали не визнають. Саме тому ці тварини гинули, якщо мандрівники вирішували їх забрати до себе додому, а їжі для них не було.

- Прикріпіть, будь ласка шаблон коали на карту.

І дорослі, і діти знають символ країни – найпопулярніша тварина – кенгуру. (*слайд*). Кенгурятко народжується крихітним і беспорядним. Це рожева з грудочку розміром, схожа на черв'яка тваринка. Цілих півроку малюк сидить в сумці матері, харчується молоком і потроху підростає.

Через 6 місяців кенгуреня вперше вилазить зі свого затишного гніздечка і прогулюється навколо матері, але при першій же небезпеці пірнає назад.

Пройде ще 2 місяці, перш ніж він остаточно покине сумку. Кенгуру в цій країні дуже багато і вони дуже цікаві. Вночі, що залучаються світлом фар, кенгуру виходять на дорогу і стрибають під колеса автомобілів. У цій країні навіть є дорожній знак «кенгуру», який попереджає водіїв про небезпеку. В Австралії кенгуру маленькі, але є і дуже великі – до трьох метрів.

-Прикріпіть, будь ласка, шаблон кенгуру на карту.

Фізкультхвилинка «Кенгуру»

Учасники затискають м'ячики між колінами або щиколотками. Утримуючи ногами м'яч, потрібно наввипередки проскакати від однієї лінії до іншої. Якщо м'яч вискочить, учасник негайно повинен зупинитися, підібрати його і, знову затиснувши м'ячик ногами, почати стрибки з місця вимушеної зупинки.

Північна частина Австралії переповнена крокодилами (*слайд*). Найнебезпечніші тварини – алігатори. Дорослі особи можуть важити до тонни, і бути розміром 3-4 метри в довжину. У них 60 зубів, які за все їх життя змінюються кілька разів. Крокодили харчуються рибою, а іноді тваринами, що прийшли на водопій. Вони можуть вистрибувати з води на висоту два метри. На березі вони відкладають яйця, з яких з'являються маленькі крокодильчики.

-Прикріпіть, будь ласка, шаблон крокодила на карту.

Дидактична гра «Хто з'явився із яйця?»

- В Австралії живуть незвичайні, яскраві птахи (*слайд*)

Страус Ему. Птах заввишки близько двох метрів, не літає. Але дуже швидко бігає. Живе великими стадами, які постійно переміщуються в пошуках їжі і води. Самка Ему відкладає великі яйця зеленого кольору, але висиджує їх самець. Він зростом як висока людина має велике тіло на міцних ногах і маленька голова на довгій шиї. Він швидко бігає і вміє плавати.

Прикріпіть, будь ласка, шаблон страуса Ему на карту.

Чорний лебідь – найбільший водоплавний птах. Шия чорного лебедя найдовша серед лебедів. Цей птах не є перелітним. Розмах його крил досягає до 2 метрів. На краях крил у чорних лебедів кучеряве пір'я. Дзьоб яскравого червоного кольору, прикрашений білим кільцем біля краю. Колір очей варіює між оранжевим і світло-коричневим. Чорні лебеді живляться переважно водними рослинами і дрібними водоростями, а також зерном, наприклад пшеницею або кукурудзою. У чорних лебедів гучний голос, яким вони вітають один одного, супроводжуючи це підняттям і опусканням голови. Іноді вони впливають на середину водойми, кладуть голову на воду і далеко чутно сурмлять.

Прикріпіть, будь ласка, шаблон чорного лебедя на карту.

- Які ще тварини є на цьому материка? (*відповіді дітей*)
- **Еко-Лялька.** Пропоную вам визначити, які ж тварини живуть в Австралії.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Підсумок заняття.

- Як називається столиця Австралії. Правильно, Канберра.
- Як ви думаєте, які народи тут живуть?
- Як змінюються пори року в Австралії?
- Яких тварин Австралії ви запам'ятали?

«Еко-Лялька досліджує Великий Бар'єрний риф»

Мета: поглиблювати знання дітей про континент Австралію та екологічні проблеми материка. Формувати уявлення про Великий Бар'єрний риф та проблеми його існування. Закріплювати поняття про екосистему океану. Розвивати вміння орієнтуватися на карті, називати і відрізняти представників тваринного світу континенту та океану за будовою. Виховувати екологічну свідомість, прагнення до створення засобів захисту природних багатств світу.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Австралії, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Пазли. Тварини», «Чому Планета плаче»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Великий Бар'єрний риф», «Проблеми Австралії», екосистема «Океани».

Хід заняття

Еко-лялька. На якому материку ми були минулого заняття?

- Так ми мандрували до Австралії. Що цікавого ви дізналися про цей материк?
(відповіді дітей)
- Сьогодні ми дізнаємося про проблеми, які є на материку, і можливо, допоможемо їх вирішити.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Проблеми Австралії»

Дуже дивно, але на континенті існує гостра екологічна проблема, пов'язана із нестачею прісної води. Через спекотний, сухий клімат в давні часи людям доводилося шукати різні способи видобутку води, наприклад: з коріння дерев, роси на листках і навіть з черева жаб. Сьогодні для населення в літні місяці вводиться заборона на миття автомобілів, полив газонів, зволоження територій і набір води в басейни. Ці труднощі зникають з приходом сезону дощів. Для вирішення проблем з нестачею прісної води планується спорудження спеціальних зрошувальних установок. Це дозволить найбільш нужденним регіонам користуватися ресурсами та покращити екологічну ситуацію.

В Австралії випадає в рік найменше опадів у світі.

Дослід «Перетворення води»

Мета: продемонструвати перетворення води у газоподібний стан.

Матеріал: спиртівка, сірники, прозора колба з водою, невеличка покришка з будь-якої посудини.

Умови: звичайне приміщення, обов'язкове додержання правил безпеки.

Хід досліду: Незначну кількість води у прозорій колбі довести до кипіння. Потримати покришку над колбою й розглянути з дітьми краплі на ній. Поспостерігати за парою і за поступовим зменшенням кількості води у колбі.

Висновок: вода від нагрівання перетворюється у дрібні крапельки (пару) й піднімається вгору.

Фізкультхвилинка.

Еко-лялька. Запрошую всіх на корабель. Ми будемо мандрувати по Індійському океану.

Вправа на дихання. (Діти підходять до басейну з водою і через трубочки дують в воді на корабель.)

Робота з екосистемою «Океани»

- Розгляньте екосистему океану. Хто населяє її?

- Розташуйте жителів у екосистемі.

Вихователь. Однією з пам'яток Австралії є Великий бар'єрний риф. Бар'єрний риф називають восьмим чудом світу.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Великий Бар'єрний риф»

Великий бар'єрний риф це коралові рифи і острови.

Найбільший кораловий риф. Він настільки великий, що його видно навіть з місяця. Коралові рифи формуються з скелетиків крихітних організмів поліпів. Великий бар'єрний риф багато тисяч років продовжує рости. Одні корали виростають твердими, гострими і білими. А інші корали — м'які, пористі і пофарбовані в яскраві кольори.

Серед коралів живуть тисячі морських істот. Крім риб тут можна побачити крабів, червоподібних молюсків, морських зірок. Серед мешканців Великого Бар'єрного рифу можна побачити страшних на вигляд хижаків — восьминогів, барракуд (морська щука), рифових акул, отруйних морських їжаків і медуз.

В наш час і на наших очах, значні площі Великого Бар'єрного рифу і навколишні екосистеми зазнають великої шкоди, що може бути незворотнім, якщо не будуть вжиті заходи найближчим часом.

Потерпає Великий бар'єрний риф не лише через кліматичні зміни, а й унаслідок забруднення, ведення сільського господарства, через яке у воду і потрапляють отруйні речовини.

Еко-Лялька. Я підготувала для вас цікаву гру «Чому Планета плаче». Вам потрібно визначити які дії зображені на картках і що робитиме планета – плакатиме чи радітиме, розказати та чому.

Дидактична гра «Чому Планета плаче?»

Вихователь: Діти, погляньмо в кейс, може там є підказка куди нам мандрувати далі? (*вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи*)

- Тут знову зашифроване слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, на яку літеру схожий кожен ієрогліф (*діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Антарктида»*).

Еко-Лялька. Антарктида – найхолодніший материк на планеті. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож до Антарктиди, але потрібно тепло одягатись, адже температура на континенті дуже низька.

Підсумок заняття.

- Що цікавого ви сьогодні дізналися?
- Що таке Великий Бар'єрний риф?
- Хто населяє океани?

«Антарктида- біла принцеса холоду»

Мета: закріплювати назви континентів; вчити знаходити материк на карті. Познайти з тваринами мешканцями континенту. Систематизувати знання дітей про тварин Антарктиди: збагатити словниковий запас словами: Південь, тюлені, пінгвіни, кит, ласти, шерсть жир, шкіра, ікла. Спонукає дітей до розповіді про клімат, мешканців Антарктиди. Вчити дітей відповідати повними поширеними реченнями; розвивати спостережливість, пам'ять, творчу увагу. Виховувати допитливість, зосередженість, бажання дізнаватись цікаве про нашу планету, любов до тварин, дбайливе ставлення до природи.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Антарктиди, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Склади карту», «Що взяти із собою у подорож», «Визнач кількість»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Подорож до Антарктиди».

Хід заняття

Еко-лялька. Минулого заняття я запрошувала вас подорожувати до загадкового, цікавого континенту. Відгадайте куди саме ми вирушимо сьогодні?

Це льодовий материк
 Найчистіше море синє
 Там не тане Сніговик
 Гуляють там пінгвіни
 Пташка Альбатрос живе
 Людям холодно там жити
 Тюлень повільно так пливе
 Континент цей... (*Антарктида*)

- Молодці! Ми помандруємо в Антарктиду.

- Погляньте на карту, як з Австралії ми можемо потрапити до Антарктиди?(*відповіді дітей*)

- Цей материк нам потрібно дослідити: дізнатися про природу континенту, які тварини і рослин там переважають, які проблеми існують. Отож вирушаємо в подорож.

Ви знаєте, що в Антарктиді дуже холодно, морозно, повсюди лід, сніг. На полюсах півроку триває день, а півроку – ніч.

Дидактична гра «Що взяти з собою у подорож»

Починаємо нашу подорож.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Подорож до Антарктиди»

Рослинність і тваринний світ Антарктиди відрізняються винятковою бідністю й своєрідністю, Мохи, лишайники – в озерах – водорослі. Зрідка можна побачити гриби й навіть квіткові рослини.

Тваринний світ Антарктиди пов'язаний з морем, багатим на платон і рибу, що є джерелом живлення ссавців і птахів.

В Антарктиді багато птахів. Альбатроси, чайки – поморники, баклани. Тут також є кліщі, які паразитують на тілі тварин. На зиму птахи відлітають, а тюлені пливуть на північ.

Типовими тваринами Антарктиди є пінгвіни - птахи, які не літають, але добре плавають. Вони живляться рибою й різними ракоподібними. Мають під шкурою товстий шар жиру, який рятує їх від холоду. Пінгвінів в Антарктиді налічується кілька видів. Найбільші – імператорські пінгвіни. Пінгвін відкладає одне яйце, а «висиджує» його самець, утримуючи його на ногах і накриваючи теплим пухом свого тіла. Пінгвіни зимують в океані. На морі на них полюють тюлені. Тюлені чудово плавають.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Необхідно розселити тварин за місцем їх проживання. Дітям пропонуються картинки із зображенням Антарктиди та інших материків, потрібно обрати тварин, що живуть на даних материках.

Еко-Лялька. Для того, щоб пінгвіни дозволили досліджувати свій материк, веселі птахи приготували для вас завдання.

Дидактична гра «Склади карту»

Еко-Лялька пропонує дітям скласти картинки-пазли географічної карти.

Вихователь. Молодці, правильно склали географічну карту світу. Господарі Антарктиди імператорські пінгвіни запрошують вас трішки порухатися.

Фізкультхвилинка «Пінгвіни»

Вихователь. Діти, давайте прислухаємося. Мені здається що хтось шумить.
(За ширмою шумлять пінгвіни-ляльки. Сперечаються між собою)

Еко-Лялька. Пінгвіни, ви не сперечайтесь. Ми дослідники, подорожуємо різними материками і зараз вивчаємо ваш континент, щоб дізнатись багато нового і цікавого. Дозвольте нам досліджувати Антарктиду далі.

Завдання для дітей від пінгвінів: порахувати тварин, які зображені на картці та викласти відповідну цифру.

Дидактична гра «Визнач кількість»

Вихователь. Молодці, діти. Ви правильно виконали завдання. А зараз я пропоную вам виготовити колаж «Антарктида» та розмістити на папері всі предмети, які відносяться до цього континенту. (Діти розміщують на ватмані картинки з мешканцями Антарктиди, станціями, рослинами, айсбергами, винахідниками тощо)

Вихователь. Діти, давайте разом з пінгвінами помилуємося чудовою картиною. А пінгвіни приготували для нас подарунок.

Підсумок заняття

Які тварини живуть в Антарктиді? (тюлень, кит, пінгвін).

Якого кольору Антарктида на карті?

Чому Антарктида білого кольору?

Що височіє над морем?

Чи є прапор на материку?

Яке населення проживає?

Що досліджують винахідники?

Які корисні копалини знайшли на материку?

Які рослини та тварини живуть там? Чому?

«Еко-Лялька знайомить з полярниками»

Мета: поглибити та систематизувати знання про особливості природи Антарктиди. Сприяти розумінню причин виникнення екологічних проблем та загострення стихійних явищ. Систематизувати знання дітей про тварин Антарктиди: збагатити словниковий запас словами: полярники, айсберги, озоновий шар. Спонукаати дітей до пошуково-дослідної діяльності. Вчити дітей відповідати повними поширеними реченнями; розвивати спостережливість, пам'ять, творчу увагу, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Виховувати допитливість, зосередженість, екологічну свідомість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта Антарктиди, дидактичні ігри «Хто живе на материку?», «Що вивчають дослідники», «План дій»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Полярники», обладнання для лосліду.

Хід заняття

Еко-лялька. На якому материку ми були минулого заняття?

- Так ми мандрували до Антарктиди. Що цікавого ви дізналися про цей материк? *(відповіді дітей)*

- Я нещодавно відвідала українську антарктичну станцію «Академік Вернадський», і сьогодні я розповім вам про те хто там живе і що робить.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Полярники»

На станції живуть та працюють учасники експедицій, що змінюють одна одну. Цілюди приїжджають сюди на певний термін, наприклад, на рік. Зазвичай це 10-12 осіб. Серед них є кухар, лікар, інженер і дослідник. Всіх цих людей називають полярниками, тому що вони знаходяться на полярному полюсі Землі. Головне їх завдання – дослідження. Різні вчені спостерігають і досліджують певну сферу.

Учені-метеорологи спостерігають за змінами погоди і складають прогнози. Біологи вивчають життя на суходолі та під водою. Геофізики досліджують озоновий шар – оболонку з газу озону, що огортає нашу Землю, не пропускаючи

до неї шкідливі ультрафіолетові промені. Більше тридцяти років тому в ньому було виявлено «діру» - ділянку, де газу дуже мало. Тепер потрібно дослідити, як це впливає на довкілля та людей. Наші вчені вимірюють рівень озону кожні 15 хвилин.

Також недалеко від станції виявили поклади корисних копалин – вугілля та руди. Тож нашим полярникам вистачає роботи.

Дидактична гра «Що вивчають дослідники»

Еко-Лялька. Неповторна природа Антарктиди вже зазнала негативного впливу господарської діяльності людини.

На полярних станціях, які працюють в Антарктиді, було помічено що території покриті льодом, скорочуються. Це пов'язують із глобальним потеплінням клімату планети.

Дослід «Танення льодовиків»

Мета: продовжувати розширювати знання про деякі властивості води (від замерзання вона перетворюється на лід; від нагрівання перетворюється на воду, потрапивши у склянку з солоною водою лід підвищує рівень води); розвивати спостережливість, допитливість.

Матеріал: дві склянки з прісною та солоною водою, два кубики льоду, маркер.

Хід дослід: приготувати склянку з прісною водою та склянку з солоною водою. Відмітити рівень води у обох склянках. Кинути кубики льоду у обидві склянки. Перевірити рівень води у обох склянках.

Висновок: рівень води у склянці з солоною водою вище.

Фізкультхвилинка

Еко-Лялька. Я підготувала для вас гру «План дій». Вам потрібно за скласти план за схемою що потрібно, на вашу думку, робити, щоб вберегти нашу планету.

Дидактична гра «План дій»

Вихователь: Діти, погляньмо в кейс, може там є підказка куди нам мандрувати далі? (вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи)

- Тут знову зашифроване слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, на яку літеру схожий кожен ієрогліф (*діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Африка»*).

Еко-Лялька. Африка – найспекотніший материк на планеті. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож до Африки, і цього разу нам потрібно буде навпаки – знімати одяг та обов’язково взяти капелюшка від сонця.

Підсумок заняття.

Давайте пригадаємо, що ми знаємо про Антарктиду.

- Антарктида – найхолодніше місце на Землі. Там все вкрите снігом і льодом.
- В Антарктиді є наукові станції. Там працюють люди, вивчають її природу;
- Навколо Антарктиди плавають крижані гори – айсберги.
- В Антарктиді живуть птахи: сніжний буревісник, поморник.
- Птахи збираються в величезні зграї, які називають «пташиними базарами».
- В Антарктиді живуть пінгвіни, тюлені, морські леви, моржі.

«Подорож на континент без холоду»

Мета: закріпити поняття «материки», формувати вміння знаходити материк на карті світу; ознайомити дітей з особливостями природи Африки, рослинним і тваринним світом; продовжувати навчати працювати з картою; формувати уявлення про острів та півострів, вміння їх розрізняти; розвивати пізнавальний інтерес; формувати вміння логічно міркувати, вміння критично мислити, порівнювати, аналізувати; чітко висловлювати свою думку; виховувати спостережливість, виховувати захоплення красою планети Земля; розуміння важливості збереження природи; спостережливість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Африки, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Склади карту», «Що взяти у подорож», «Острів чи півострів»; екосистеми пустелі та савани; мультицікавинки від Еко-Ляльки «Африка».

Хід заняття

Еко-лялька. Минулого заняття я запрошувала вас подорожувати до найспекотнішого континенту. Як ви гадаєте, куди саме ми вирушимо сьогодні?

А цей континент на екваторі! Спека!
 Пустеля Сахара велика, далека,
 Найбільші дерева ростуть – баобаби,
 Живуть крокодили, верблюди і краби,
 Жирафи, гієни, слони, бегемоти,
 А ще плазуни та отруйні істоти.
 Ніл – річка найдовша ось тут протікає
 І Кіліманджаро – вулкан всіх лякає.
 Потрібно вам цей материк відгадати
 Це ж Африка! Як же її не впізнати?

Вихователь. Еко-Лялька запросила нас до дивовижної країни, яка називається Африка. Там завжди дуже тепло, сонячно і зелено.

- А ви знаєте, де знаходиться Африка? Давайте поглянемо на глобус (показую дітям де Африка).

- Якими кольорами зображена Африка? (жовтим, оранжевим, дуже мало зеленого). А кругом Африки синій колір-це вода, океан.

- Діти, ви любите подорожувати?

Дидактична гра «Що взяти у подорож»

- Який одяг нам треба взяти в теплу країну?

(уявіть, що це валіза, залиште ті речі, які нам потрібні)

- Крім одягу, що ми ще візьмемо в подорож? *(воду і їжу)*

- На чому можна здійснити подорож? *(на машині, на літаку, на кораблі...)*

- Вирішено, ми пливемо на кораблі. Одягаємо панами і беремо фотоапарати.

Сьогодні ми з вами спробуємо дізнатися багато цікавого та корисного. Щоб досягти успіху ви повинні бути дуже уважними, допитливими, старанними і дружніми.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Африка»

Африка - це цікавий, дивовижний континент, який зберігає чимало таємниць і загадок. Африка — другий за розміром материк на Землі.

Назва материка походить від латинської «африкус» — безморозний, той, який не знає холоду. Африка — найспекотніший материк на Землі. Материк омивається водами Атлантичного і Індійського океанів та Середземного моря. Тут є пекучі пустелі, густі тропічні ліси і вкриті травою рівнини-савани (савани-це місцевість з трав'янистою рослинністю та поодинокими деревами і чагарниками). В Африці немає звичних для нас холодних зим, на більшій її частині розподіл на зиму і літо є умовним. Більшість жителів Африки ніколи не бачили снігу. Найвищою точкою Африки є гора Кіліманджаро (5895 м). Південна Африка - найбільший виробник алмазів. На південному сході материка розміщений великий острів - Мадагаскар. Острів – це частина суходолу з усіх боків оточена водою. Мадагаскар - один із найбільших островів планети.

- Де ви чули цю назву?

Еко-Лялька. Герої мультфільма приротували завдання для вас. Потрібно визначити, де острів, а де півострів.

Дидактична гра «Острів чи півострів»

Продовження розповіді

В окремих африканських країнах роками не випадає жодної краплі дощу, а в інших щодня бувають зливи.

На півночі Африки знаходиться найжаркіше місце на Землі — пустеля Сахара. Пісок у Сахарі нагрівається так, що в ньому можна пекти яйця. Середньодобова температура в пустелі +40 °С, проте вдень пісок іноді прогрівається і до +80 °С. А вночі температура може різко впасти до -15.

Робота з екосистемою пустелі

Де-не-де в пустелі можна зустріти оазиси — водойми з розкішною зеленою рослинністю навкруги. Саме тут і влаштовують села, а іноді будують цілі міста. Щороку кількість оазисів невпинно зменшується.

Дощ у Сахарі — дуже рідкісне свято. Натомість часті піщані бурі, викликані гарячими пустельними вітрами. За останні 50 років кількість піщаних бур збільшилась у 10, а то й у 40 разів.

Сахару перетинає одна з найдовших річок планети — Ніл. Більшу частину свого шляху Ніл тече безводною пустелею. Незважаючи на це, річка завжди повноводна, особливо влітку й восени. Конго — друга за довжиною річка Африки.

Африка є дуже багатою на внутрішні води. Всім відома річка Лімпопо.

Також Африка багата на озера. Найбільшим прісноводним озером є озеро Вікторія.

Завдання від мадагаскарських пінгвінів

Еко-Лялька. Ви знаєте, що в Африці живуть пінгвіни? Так, дійсно, але тільки в Південній Африці і вони знаходяться на межі вимирання. А які ще тварини мешкають в Африці? Діти, давайте відгадувати загадки, дізнаємося про це (діти кріплять на карту фігурки тварин).

Дидактична гра «Тварини континентів»

Дуже товсті ноги маю,
Тихо їх переставляю.
Височезний я на зріст,
Біля рота маю хвіст! *(Слон)*
Він незграбний і товстий,
Завжди він чомусь сумний.
А на лобі в нього ріг,
Ця тварина ... *(Носоріг)*
У савані проживає,
Чорно-білі смужки має.
І весела, і пригожа,
На конячку нашу схожа. *(Зебра)*
Вушка різками стирчать,
Довгі ніжки кудись мчать,
Ці тварини – вищі всіх –
В Африці всі знають їх! *(Жирафи)*
Пазуристий він, гривастий,
Як збирається напасти,
Гиркне — ох і лютий рев...
Відгадали? Так, це... *(лев)*
Крізь пустелю навпростець
Йдуть-бредуть неквапом
Схожі, ніби близнюки,
Дві гори на лапах... *(Верблюди)*
В ріках Африки пірнає Злий,
зелений пароплав.
Хто б на зустріч не поплив,
Всіх ковтне. Хто це? *(Крокодил)*
Любить солодощі примат —
Це людини молодший брат.

Від бананів і до безе
 Обождує солодке... (шимпанзе).
 Птах цей довгі ноги має,
 Голову в пісок ховає,
 Хоч і швидко він біжить —
 В небеса не полетить!
 Я догнати намагаюсь,
 Та швидкий, як вітер... (Страус)
 Проповзає шнур живий,
 Ніг не видно з головою,
 Жалить він, а не кусає,
 І до себе не підпускає. (Змія)

Вихователь. Майже всі ці тварини живуть у саванах. Африканські савани – неозорі рівнини, де панують трави, серед яких ростуть окремо або групами дерева і чагарники.

Робота з екосистемою савани.

Фізкультхвилинка

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Най-най»

В Африці розташовується найхолодніший вулкан в світі. У Південній Африці був знайдений найбільший алмаз в світі. У Південній Африці найдешевша електроенергія в світі. Найбільша тварина суходолу-африканський слон може досягати від 6 до 7 тонн, зріст сягає 4 м. В Африці живуть четверо з п'яти найшвидших у світі тварин: лев, гепард, антилопа гну і антилопа Томпсона. Найвища тварина світу-жирафа. Африканський страус-найбільший птах світу. Найрозумніша тварина-шимпанзе. На території Африки розташовуються найбільші природні заповідники і парки.

Мовленнєва гра «Скажи слово».

Діти одним словом характеризують Африку. (Отже, АФРИКА – цікава, захоплива, дивна, небезпечна, загадкова, таємнича, багата, дивовижна, унікальна, різноманітна, активна ...)

Підсумок заняття

-Чи сподобалась вам подорож?

-Який настрій був у вас під час заняття?

Гра «Так чи ні?»

- На півночі Африки розкинулася найбільша пустеля Землі — Сахара.
- Пісок у Сахарі нагрівається так, що в ньому можна пекти яйця.
- Верблюди, які мешкають у пустелі Сахарі, можуть обходитися без води більше двох місяців. (Двох тижнів)
- Пустеля, розташована на півдні Африки,— Сахара. (Півночі)
- Найвища гора Африки — Кіліманджаро.
- Найповноводніша річка Африки — Ніл(Конго).
- Найбільший острів Африки — Мадагаскар.
- В Африці сонце весь рік гріє дужче, ніж у нас в Україні у найспекотніші дні липня або серпня.
- Африка — найбільший за площею материк.
- На півночі Африку омиває Чорне море.

«Стихії Африки приборкує Еко-Лялька»

Мета: поглибити та систематизувати знання про особливості природи Африки. Дати поняття про основні види стихійних лих на території материка, сприяти розумінню причин виникнення екологічних проблем та загострення стихійних явищ; розвивати вміння логічно мислити; виховувати любов до природи; екологічну свідомість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Африки, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Різнокольорові тварини», «Чому Планета плаче?»; екосистеми пустелі та савани; мультицікавинки від Еко-Ляльки «Чому вбивають слонів».

Хід заняття

Еко-Лялька. Сьогодні я запрошую вас до найбільшого та всесвітньо відомого парку Африки ЦАВО (Кенія), куди з'їжджаються туристи з багатьох країн подивитися на тварин у природному середовищі.

Вихователь. Щоб вирушити далі, потрібно виконати завдання від Еко-Ляльки, дізнатися хто зображений на картці.

Дидактична гра «Різнокольорові тварини»

Там в природних умовах живуть слони, бегемоти, антилопи, буйволи, чорний носоріг та інші. Але ці природоохоронні території призначені не тільки для задоволення туристів, а й насамперед, для збереження та охорони унікальної природи материка, яка дуже постраждала через господарську діяльність людей. Негативні зміни в природному середовищі Африки відбуваються і в наші часи, що загострює екологічні проблеми та провокує виникнення стихійних явищ природи. Стихійні явища завдають шкоди господарству, погіршують умови життя людей і можуть призвести до їх загибелі та значних матеріальних збитків.

Дидактична гра «Чому планета плаче?»

Одне з найбільших стихійних лих – посухи. Багаторічні посухи призвели до загибелі мільонів голів великої рогатої худоби – головного багатства народів Африки.

Виснажлива посуха змінюється періодами дощів, руйнівної сили. Зливні дощі здатні стати причиною сильних повеней через які страждають посівні культурних рослин. Потоки стихії просто змивають їх разом із верхніми шарами ґрунту, житлом, призводять до великих людських жертв.

Багато лих приносять навали сарани, переносники сонної хвороби – муха цеце.

Вивезення коштовної деревини, вирубання лісів під оранку полів призвели до виникнення небезпеки – зникнення лісів, виснаження ґрунтів. Наслідком неправильного ведення сільського господарства стало посилення процесів опустелювання.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Чому вбивають слонів»

Велика кількість крупних тварин особливо в саванах, привернула увагу любителів полювання. Одні з них прямували до Африки, підбурювані бажанням здобути рідкісний трофей, інші – заради наживи, оскільки торгівля слоновою кісткою або рогом носорога приносила надзвичайні прибутки. Як наслідок деякі види тварин були повністю знищені (блакитна антилопа, підвиди зебр), а інші перебувають на межі зникнення (носороги, слони, леви, жирафи. Великих збитків природі Африки завдає видобування корисних копалин.

Розвинені держави розміщують на території Африки екологічно небезпечні виробництва.

Дослід «Властивості піску»

Мета: розширити та поглибити уявлення дітей про пісок – сипкий, вологий – з вологого піску можна ліпити, пісок стає вологим, якщо його полити, після дощу, вранці від роси; розвивати допитливість, бажання пізнавати взаємозалежності у стані речей під час їх взаємодії.

Хід дослід: Кожній дитині запропонувати взяти трішки сухого піску, покласти на долоні й розтерти. Чому розтирається пісок? З чого він складається? Якого розміру окремі піщинки? Якого кольору? Чи скріплюються вони у грудку?

Взяти трішки сухого піску й з висоти піднятої руки висипати його на дощечку для ліплення. Що сталося з піском? Чому? Чому на майданчику пісок розсипався по всій ділянці? Сухий пісок – сипкий.

Кожен насипає гірку піску на дощечку і змочує водою. Пісок ліпиться? Чому? А глина? Висновки діти роблять самостійно.

Еко-лялька. Пропоную, для збереження унікальної природи Африки, захисту тварин від знищення – створення заповідних територій, які служать і музеями, і лабораторіями живої природи; на місцях зникнення лісів насаджувати дерева та інші рослини; підживлювати тварин в період стихійних лих.

Вихователь: Діти, погляньмо в кейс, може там є підказка куди нам мандрувати далі? (*вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи*)

- Тут знову зашифроване слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, на яку літеру схожий кожен ієрогліф (*діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Південна Америка»*).

Еко-Лялька. Південна Америка – дивний і цікавий материк. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож до Південної Америкки, Батьківщини картоплі і томатів.

Підсумок заняття

- На якому материку ми побували?
- Що нового та цікавого ви дізналися?
- З якими екосистемами ми ознайомилися?
- Як можна охороняти природу Африки?

«Дива Південної Америки»

Мета: поглибити знання дітей про континент Південну Америку, закріплювати вміння знаходити материк на карті світу; формувати навички роботи з екосистемою джунглів та макетом гір; розвивати вміння спостерігати за особливостями природних явищ і робити елементарні зіставлення та висновки, проводити аналіз; сприяти усвідомленню єдності живої та неживої природи даного континенту; ознайомити з різноманітністю та красою рослинного і тваринного світу; розвивати комунікативно-мовленнєву компетентність, творчі здібності, пам'ять, увагу, мислення. Виховувати ціннісне ставлення до природи континенту Південної Америки, екологічну свідомість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Південна Америка, тварини, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Гори чи вулкан», «Пазли.Тварини», «Знайди відмінності»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Південна Америка», «Амазонія».

Хід заняття

Еко-лялька. Сьогодні ми здійснимо подорож до материка, який назвали Новим світом. Тут є найбільша річка і найдовші гори.

Це континент, де є джунглі великі

Найбільші у світі є гори і ріки,

Гори найдовші під назвою Анди,

Пташка, яка не літає, це нанду.

А Амазонка – найбільша там річка,

В Азії день, а у тих місцях нічка.

Різні тварини – шиншила, тукан,

Найменша колібрі, кайман, пелікан.

Друзі, авжеж материк відгадали,

Південну Америку ми описали.

Вихователь. Час вирушати в подорож. На якому транспорті ми будемо подорожувати? (*Відповіді дітей*). Отже, ми вирішили подорожувати на літаку, він швидко доставить нас до Південної Америки. Займайте свої місця в літаку, наша подорож розпочинається.

Перша зупинка «Найдовші гори материка - Анди».

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Південна Америка»

Вихователь. Південна Америка – незвичайна, дивна Земля. Там все «най-най»: найглибша річка, найвищий вулкан, найдовші гори. Ось ви бачите найдовші гори Південної Америки – Анди. Вони тягнуться вдовж всього материка. Це молоді гори і їх ріст продовжується. Піднімаючись вище, в гори, ми зможемо побачити, як вони змінюються. Біля підніжжя гори і на її схилах зростає ліс. Піднімаючись, вище ліс рідшає. Що чекає нас вище? На зміну деревам з'являються низькі кущі, папороть. Але скоро і вони зникають. Які рослини зустрінемо ми, піднявшись вище? Деревя і кущі зникають, залишаться трави.

Робота з макетом «Гори»

Дидактична гра «Гори чи вулкан»

Наш літак здійснив посадку в одній з країн Південної Америки.

Друга зупинка «Найвищий водоспад - Анхель».

Вихователь. Водоспад Анхель розташований в глухій, дикій місцевості серед тропічних джунглів. Дістатися до нього можна тільки на моторному човні або на вертольоті. Водоспад Анхель – це ріка, що зривається вниз з майже кілометрової висоти. Величезний потік води під час свого падіння розсіюється в повітрі на тисячі дрібних дощенок, і лише невелика частина водоспаду досягає основи гори, де утворюється невелике озеро. Давайте помилуємося його могутністю і красою (*Слайд водоспаду Анхель*).

Дидактична гра «Впізнай за звуком».

За звуком води необхідно визначити що звучить: дощ, море, струмок чи водоспад (*Аудіо-запис звуків*).

Еко-Лялька. Вирушаємо далі, наша подорож по Південній Америці продовжується.

Третя зупинка «Джунглі».

Робота з екосистемою джунглів

Аудіо звуки джунглів.

Еко-Лялька. Це що за такі дивні звуки? Де ми опинилися?

Вихователь. По берегах річок джунглі утворюють непроникну стіну. Біля поверхні землі, у нижньому ярусі, ліс ще доступний, оскільки тут знаходять собі місце порівняно небагато рослин, а на земну поверхню потрапляє мало світла. На мертвих стовбурах дерев, листі та трупах тварин «бенкетують» незліченні полчища мурашок і термітів.

Багатство клімату цієї екосистеми дозволяє уживатися в ній багатьом видам тварин. Тут вільно проживають мавпи. Прекрасно себе почувають опосуми, тапіри, пуми, броненосці, ягуари, лінивці. Багато видів мурахоїдів та ігуан мешкають на території джунглів. Окрім цих тварин, тут велика різноманітність змій і багато видів ящірок. У річках багато крокодилів, черепах і риб. Амазонські джунглі - це неповторна екосистема, у якій живе величезна кількість птахів, ссавців та комах. Проте цьому раю на землі у наші дні загрожує серйозна небезпека і потрібно знаходити шляхи порятунку легенів планети.

Дидактична гра «Знайди відмінності».

Еко-Лялька. Багато цікавого є у джунглях у цій країні. Але час вирушати далі.

Вихователь. От ми і на місці. Куди ж ми потрапили?

Четверта зупинка «Амазонія».

Еко-Лялька. Я чую шум води (*звуки річки*). Десь недалеко протікає річка. А чи знаєте ви яка річка протікає в Південній Америці? (*Амазонка*). Амазонка - є найбільшою та найповноводнішою річкою в світі.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Амазонія»

Амазонка славиться величезним розмаїттям риб. У водах самої Амазонки, не рахуючи приток, налічується близько 750 видів риб, більше третини того, що взагалі зустрічається на земній кулі. Загалом в Амазонці разом із притоками мешкає понад 2 тисячі видів риб. Саме звідси походить багато популярних

акваріумних риб: гупі, мечоносці, скалярії. Серед риб Амазонки широко відомі протоптери (дводишні риби); піраньї, що ведуть хижацький спосіб життя; арапаїма - одна з найбільших прісноводних риб, яка досягає 4-4,5 метрів завдовжки і ваги понад 200 кілограмів; аравана срібляста - досягає метрової довжини та може вистрибувати з води, хапаючи жуків із звисаючих над водою гілок. До чудес Амазонки належать «співучі» риби, схожі на сомів. Туристи розповідають, що їм доводилось у надвечірні години чути «спів» цих риб, схожий на тихі дзвони.

Рухлива гра «Рибалка».

Давайте з вами розважимося, пограємо у гру «Рибалка» та згадаємо назви риб, які водяться в Амазонці.

Вихователь. Молодці! Риби наловили безліч. Та дізналися, що у водах Амазонки потрібно бути дуже обережними, тому що в ній водяться не тільки яскраві та красиві рибки, а й небезпечні хижі риби.

Еко-Лялька. Наша подорож добігає завершення, і наша остання зупинка «Тварини континенту». Потрібно відшукати тварин Південної Америки та прикріпити їх на континент.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Підсумок заняття.

- Яка найбільша річка світу?
- Як найдовші гори?
- Які тварини проживають в Південній Америці?

Як вберегти багатство Амазонії – ліси?

Мета: поглибити знання дітей екосистему джунглів; розвивати вміння спостерігати за особливостями природних явищ і робити елементарні зіставлення та висновки, проводити аналіз; сприяти усвідомленню єдності живої та неживої природи даного континенту; розвивати пам'ять, увагу, мислення. Виховувати ціннісне ставлення до природи континенту Південної Америки, екологічну свідомість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта Південна Америка, тварини, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Пам'ятка-штриховка», «План дій»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Виверження вулкану», «Чому ліси Амазонії важливі для всієї планети», обладнання для досліду «Кольоровий вулкан».

Хід заняття

Хід заняття

Еко-лялька. На якому материку ми були минулого заняття?

- Так ми мандрували до Південної Америки. Що цікавого ви дізналися про цей материк? *(відповіді дітей)*
- Сьогодні ми дізнаємося про проблеми, які є на материку, і будемо дізнаватися як їх можна вирішити.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Виверження вулкану»

Вихователь. Західне узбережжя Південної Америки майже повністю вкрите горами. Серед них є і вулкани. Безсумнівно, діючі вулкани світу — одне з найбільш прекрасних і водночас страхітливих природних явищ які зачаровують. Ці геологічні утворення зіграли одну з ключових ролей в процесі формування Землі. Тисячоліття тому їх була величезна кількість на всій території планети. Сьогодні вулканів, які ще зберегли активність, небагато. Деякі з них лякають, захоплюють і одночасно з цим знищують цілі поселення. Найвищий вулкан світу теж знаходиться на континеті Південна Америка, в має назву Льюльяйльяко Настільки складну назву можна трактувати по-різному:

«вода, яку неможливо знайти, попри тривалі пошуки»; «м'яка маса, яка стає твердою».

Це типовий стратовулкан (має шарувату, конічну форму) висотою 6739 м. Знаходиться на кордоні Чилі та Аргентини.

Робота з макетом вулкану

Вихователь. Вулкани відігравали дуже важливу роль у формуванні нашої планети. Є вулкани недіючі, є сплячі, але найнебезпечнішими є діючі вулкани. Вулкан - це отвір у земній корі, через яке на поверхню з величезною силою викидається вогненна суміш газів, пари, попелу й наполовину розплавленої породи (лави). Частки попелу падають на землю, покриваючи її товстим шаром і спікаючись у легкий сірий камінь. За мільйони років із шарів лави формуються вулканічні гори. Часто вони досить високі й мають форму конуса із кратером на вершині.

Еко-лялька. Пропоную вам власноруч спробувати зробити кольоровий вулкан.

Дослід «Кольоровий вулкан»

Мета: формувати уявлення у дітей про принцип виверження вулкану, розвивати дослідницькі вміння, інтерес до дослідницької діяльності, виховувати терпіння, вміння слухати та працювати в команді.

Обладнання: пластикові прозорі склянки, сода, оцет, кольоровий харчовий барвник, рідке мило, палички для змішування.

Хід досліду: у склянки налити харчового барвника, додати рідкого мила, столову ложку соди, ретельно перемішати. Відставити на безпечну відстань, додати оцет у кожену склянку. Спостерігати красу кольорового вулкану.

Фізкультхвилинка

Еко-Лялька. Я підготувала для вас гру «План дій». Вам потрібно за скласти план за схемою що потрібно, на вашу думку, робити, щоб вберегти нашу планету.

Дидактична гра «План дій»

Мультицікавинки від Еко-Ляльки

«Чому ліси Амазонії важливі для всієї планети»

Вихователь. Південну Америку називають найвологішим материком світу. А все тому, що серцем континенту є Амазонія – прекрасні ліси. Світ в амазонських джунглях дуже багатий на різні види рослин і тварин. Чим же обумовлено таке різноманіття? На думку деяких біологів, так є тому, що ці райони під час Льодовикового періоду залишилися незайманими, і надалі мали такий же теплий та вологий клімат й протягом мільйонів років могли запропонувати величезній кількості тварин і рослин найсприятливіші умови розвитку. Інші вчені дотримуються думки, що багатство регіону - результат кліматичних змін, повеней, пожеж і відмирання старих дерев. Вважається, що на сьогодні знищено близько 10% площі амазонських джунглів. Жертвою сільського господарства, що розвивається, і деревообробної промисловості щорічно стають мільйони квадратних метрів джунглів. Не виключено, що подальша вирубка джунглів може стати причиною глобального потепління, але ще рано прогнозувати, чим це може обернутися для Землі. Деревина очищають повітря, поглинаючи вуглекислий газ, який є однією з головних причин парникового ефекту, і перетворюють його на органічні речовини. Вирубка великих лісових масивів стає причиною того, що рослини Землі не встигають очистити атмосферу від вуглекислого газу.

Окрім того, коли джунглі вирубуються, потужні тропічні зливи змивають родючий шар ґрунту і на цих опустілих місцях вже не можуть закріпитися рослини, не росте новий ліс. Таким чином, територію втрачають не тільки тварини і рослини, але і амазонські індіанці.

Еко-Лялька. Бідні країни Південної Америки, на території яких простяглися джунглі, могли б заробити значно більше грошей, оберігаючи, а не знищуючи ліси. Рослини джунглів постачають сировину, необхідну для виробництва багатьох ліків та продуктів харчування. На сьогодні вивчено склад й можливості використання лише 10% місцевих рослин.

Збір каучуку в розумних межах не шкодить тропічному лісові.

Тільки контроль за використанням природних багатств допоможе зберегти вологі тропічні ліси.

Еко-Лялька. Пропоную нам як маленьким дослідникам, але справжнім захисникам планети Земля спробувати скласти пам'ятку-захисту Південної Америки та надіслати її найголовнішого дослідного центру світу.

Дидактична гра «Пам'ятка-штриховка»

Вихователь: Діти, погляньмо в кейс, може там є підказка куди нам мандрувати далі? (*вихователь дістає папір, на якому написані ієрогліфи*)

- Тут знову зашифроване слово. Давайте спробуємо відгадати його. Для цього треба уважно подивитись і сказати, на яку літеру схожий кожен ієрогліф (*діти знаходять потрібні літери і викладають слово «Північна Америка»*).

Еко-Лялька. Північна Америка – материк контрастів. І на наступному занятті я запрошую вас у подорож до Північної Америки.

Підсумок заняття.

Давайте пригадаємо, що ми знаємо про Південну Америку.

«Північна Америка – материк контрастів»

Мета: поглибити знання дітей про континент Північну Америку, закріплювати вміння знаходити материк на карті світу; формувати навички роботи з екосистемою джунглів та макетом гір; розвивати вміння спостерігати за особливостями природних явищ і робити елементарні зіставлення та висновки, проводити аналіз; сприяти усвідомленню єдності живої та неживої природи даного континенту; ознайомити з різноманітністю та красою рослинного і тваринного світу; розвивати комунікативно-мовленнєву компетентність, творчі здібності, пам'ять, увагу, мислення. Виховувати ціннісне ставлення до природи континенту Північної Америки, екологічну свідомість.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; рюкзак-карта Північна Америка, тварини, дидактичні ігри «Тварини континентів», «Озеро чи річка», «Материки»; мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Північна Америка».

Хід заняття

Еко-Лялька. Сьогодні ми вирушимо у подорож на материк дуже цікавий і різноманітний. Послухайте який.

Материк цей відкрив мореплавець Колумб
Канада, Америка, Мексика тут,
Здавна у цім краї жили індіанці,
Король рок-н-ролу і сонячних танців.
Гренландія – найбільший острів планети,
Це місце народження NETWORK інтернету,
Рекордні снігопади і смерчі бувають,
Ведмеді, північні олені гуляють,
Водоспад Ніарський він дуже величний,
Вгадали Америку, друзі, Північну?

Погляньте на карту (на карті зображені материки й маршрут корабля Христофора Колумба до Північної Америки).

Вихователь. Для чого потрібна карта? (*Карта потрібна для того, щоб подорожувати по різних містах; щоб не заблукати в чужому місті тощо.*)

Еко-Лялька. Мореплавці завжди використовували карту, тож і ми свій маршрут будемо прокладати по карті, і запрошує дітей роздивитись точку відправлення. Для того, щоб потрапити до Північної Америки потрібно подолати Атлантичний океан.

Мовленнєва гра «Океан який?»

Вихователь. Океан який? (*Бурхливий, небезпечний, глибокий, великий (другий за величиною після Тихого океану, найтепліший серед океанів, найсолоніший з усіх океанів, в нього впадають дуже багато річок, в ньому рухається найтепліша й найпотужніша морська течія Гольфстрім, тут відбуваються найвищі приливи).*)

Вихователь: Щоб наша подорож пройшла вдало, нам потрібно відгадати мешканців океану.

Робота з картою світу

Ця тварина добра дуже,
Познайомся з нею, друже!
В морі плаває, пірнає,
Із води людей спасає.
Виринає із глибин
Щирий помічник — ...(*дельфін*).

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон дельфіна на карту

Знають діточки малі:
Він — найбільший на Землі!
Дім його — це океани,
Зі спини летять фонтани.
Схожий на масивний щит
Добродушний синій...(*кит*).

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон кита на карту

Він великий і плескатий,

Океаном йде гуляти,
 В нього хвіст отруйний дуже,
 Стережись його, мій друже —
 Жалить струмом всіх підряд
 Дивний електричний... (скат).

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон ската на карту

В морі синьому живе
 Це ясне, живе желе.
 Не чіпайте, малюки —
 Пальчик може обпекти!
 Паляничка голопуза
 Називається ... (медуза).

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон медузи на карту

В льодяній воді купається
 За кригу іклами чіпляється.
 Відгадайтено, то хто ж,
 Ластаногий звір (Це морж)

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон моржа на карту

В морі чудо проживає – тулуба воно немає
 Із отрутою хижак
 Дуже сильний, не слабкий
 Поміж рифами заліг
 Восьминогий... (Восьминіг)

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон восьминога на карту

В морі, не торкнувши дна,
 Риба плаває одна,
 Страх всилає всім одна,
 Зла, могутня і страшна... (Акула)

Еко-Лялька: прикріпіть шаблон акули на карту

Еко-Лялька. Добре, ми подолали без перешкод Атлантичний океан і висадилися на берегах Північної Америки.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Північна Америка»

Північна Америка — третій за розмірами материк Землі після Євразії та Африки. Вона розташована в північній і одночасно західній півкулях. Материк омивається водами Тихого (із заходу), Атлантичного (зі сходу) й Північного Льодовитого (з півночі) океанів.

Північна Америка — материк контрастів. З космосу вона нагадує величезний трикутник, повернутий широкою стороною на північ, що неначе вмерзає в кригу Північного Льодовитого океану. А на півдні лагідне тепле море омиває береги, порослі зеленню лісів і лугов.

Північна Америка — надзвичайно дивовижний материк. Саме тут можна зустріти географічні дива та парадокси. Острів Гренландія — «зелена земля», а насправді вкрита шаром льоду до 3 400 м. Океан з оманливою назвою Тихий. Саме на цьому материка знаходяться найдивовижніші об'єкти: унікальна карстова печера — Мамонтова, один із найкрасивіших і найдивовижніших водоспадів світу — Ніагарський, найбільше прісноводне озеро — озеро Верхнє — найбільше з п'яти Великих озер Північної Америки, велична та яскрава річка — одна з найдовших у світі — Міссісіпі, друга за довжиною гірська система світу — Кордильєри.

Дидактична гра «Озеро чи річка»

Еко-лялька: щоб продовжити нашу мандрівку, пропоную перевірити чи знаєте ви, де ж розташовується на карті світу Північна Америка.

Робота з картою

Вихователь. Не будемо затримуватись, а вирушаємо далі, в центральну частину Північної Америки. На цій території живуть індіанці різних племен.

Америка багата на дивовижних тварин, раніше індіанці та європейці полювали на них і багато звірів знищили. Ми ж з вами відправимося на фотополювання.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Еко-Лялька: Нарешті, діти, ми ступили на найродючіші землі Північної Америки. В давні часи тут жили ацтеки, інки та майя, які мали високорозвинену цивілізацію: мали писемність, календар, могли навіть передбачити сонячні затемнення, але навколо їхньої місцевості почалися землетруси і виверження вулканів і жителі розійшлися по іншим місцевостям.

Дослід «Землетрус»

Мета: дати дітям поняття як відбувається руйнування споруд під час землетрусу.

Матеріал: стіл, стільці, споруда з дерев'яного конструктору.

Хід дослід

Запросити дітей до столу, на якому побудоване місто з дерев'яного конструктору. Запропонувати дітям спочатку сісти тихо, а потім почати робити поштовхи кулаками й колінами під столом, спочатку потроху потім сильніше, поки «будівлі» почнуть падати.

Вихователь. Діти, ви побачили, як руйнуються будівлі під час землетрусу.

Еко-Лялька. А ще жителі Північної Америки зробили усьому світу великий подарунок. Вони вирощували на своїх землях різні городні культури. А які саме, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадки.

У землі вона зростає
І брунатний колір має
Її смажуть і печуть
Її варять і товчуть.
Овоч цей всі люблять дуже,
Як же він зветься, друже? (*Картопля*)
В сукні зеленій стоїть на городі
Дуже дивуються всі її вроді
Коси довгі, зуби білі
Хто ж це в самому ділі (*кукурудза*)
Зелений чуб, червоний бік
Смачний із нього чавлять сік

Газдині варять з ним борщі

Росте в городі на кущі (*помідор*)

В: Діти, відгадайте ще одну загадку:

В розмальованій хустинці, солоденька в серединці

Коли нею почастують, діти тішуться, ласують (*цукерка*)

Вихователь: Але яке відношення цукерки мають до огородніх культур, вони ж не ростуть на дереві?

Еко-Лялька. На дереві ростуть какао-боби, з яких виготовляють шоколад. Завдяки мексиканцям, ми маємо шоколад, тому що індіанці майя почали обробляти какао-боби і світ отримав солодощі.

Підсумок заняття.

«Еко-Лялька навчає альтернативним джерелам енергії»

Мета: закріплювати поняття дітей про карту світу, материки і океани; розширювати знання дітей про екологічні проблеми світу; акцентувати увагу дітей на проблемі використання енергії, економії енергії і енергоресурсів, охорони навколишнього середовища; створити мотивації для зберігання ресурсів та енергії; стимулювати інтерес до досліджень, розвивати пізнавальний інтерес, творчу активність, допитливість, логічне мислення; виховувати екологічну свідомість, почуття відповідальності за власні вчинки; викликати бажання пошуку шляхів порятунку планети.

Матеріал: Еко-Лялька, рюкзак-карта світу з континентами; дидактичні ігри «Тварини континентів», «Склади карту», «Бережіть Планету» мультицікавинки від Еко-Ляльки: «Альтернативні джерела енергії»

Хід заняття

Еко-Лялька. Друзі, ми з вами вже побували на всіх материках, дослідили багато цікавих фактів. Тож я хочу перевірити, чи справжні ви дослідники і чи готові до співпраці у нашому дослідному центрі.

Дидактична гра «Склади карту»

Вихователь. Ви вдало справились і з цим завданням, і як справжні географи вмієте працювати з картою. Нагадайте, будь ласка, для чого потрібна карта?

Еко-Лялька. Вірно, карта потрібна для того, щоб орієнтуватися на місцевості, і знати як знайти потрібну дорогу. Отримала сьогодні повідомлення з дослідної станції у космосі про небезпеки, які чатують на нашу планету.

Мультицікавинки від Еко-Ляльки «Екологічні проблеми Землі»

Вихователь. Наша планета не така й велика. Ця істина стала очевидною для людства не дуже давно. Багато хто зрозумів, що і природні ресурси Землі, які здавалися такими багатючими, насправді є вичерпними. У гонитві за благами цивілізації ми забуваємо про тих, хто буде жити після нас. Легені планети – ліси – нещадно вирубують, річки та водойми - забруднюють, тварин – вбивають, створюють звалища сміття і не думають про майбутнє.

Еко-Лялька. Як бачимо, вихід можна знайти. Проте починати потрібно негайно і, навіть, таким маленьким як ви, наприклад, сортувати сміття, не ламати дерев та квітів, прибирати за собою на природі, вимикати світло, економити воду

Дидактична гра «Чому планета плаче?»

Вихователь. Нам час повертатись на наш материк. Нагадай те, на якому материку ми живемо?

Погляньте на карту, чим зручніше буде дістатись Євразії? *(відповіді дітей)*. Тож, повертаємось.

Еко-Лялька. Ми повернулись до нашої рідної України, навчилися досліджувати, вивчати та проводити досліди. Погляньте, яка екосистема є у нашій країні?

Робота з екосистемою лісу.

Дидактична гра «Тварини континентів»

Вихователь. Використовуючи природні ресурси, ми не замислюємося над тим, що буде завтра. Сьогодні наша планета стоїть на порозі екологічної катастрофи. Доля нашої планети залежить від кожного з нас, від всього людства, а вірніше, від того, скільки ми споживаємо природних ресурсів і як їх витрачаємо.

Еко-Лялька. Друзі, пропоную вам спробувати навчитися правильно використовувати природні ресурси та замінювати деякі з них. У всьому світі використовують природні джерела енергії – сонце, повітря і воду, які екологічно чисті і не такі дорогі.

Дидактична гра «Бережіть планету»

Фізкультхвилинка

Вихователь. Ви справжні дослідники. Все правильно виконуєте. Давайте пригадаємо, що ще можуть вивчати дослідники?

Дидактична гра «Що досліджує вчений»

Підсумок заняття.

- Що нового ви дізналися на занятті?
- Як ви оберігаєте нашу планету?

Еко-Лялька. Тепер ви можете навчати навіть батьків та своїх братиків і сестер. І впевнено працювати у нашому дослідному центрі. Я ж вирушаю далі на пошуки нових знань та вмінь, щоб захистити та вберегти нашу єдину Планету Земля.

2.2. Підвищення педагогічної компетентності педагогів щодо формування екологічної культури дошкільників

Виховати сучасну екологічну культуру особистості неможливо лише при умові володіння знаннями та малоактивною участю.

Певні уявлення та елементарні знання про екологію мають практично всі завдяки засобам масової інформації, мережі Інтернет. Проте, ці уявлення примітивні, а поняття «екологія» асоціюється лише з проблемами забруднення навколишнього середовища. А питання про особисту участь у природоохоронній роботі зводиться до озеленення та очищення територій. Головною фігурою у формуванні екологічної компетентності майбутніх поколінь був, є й залишається педагог.

Тому у методичні роботи з педагогами щодо підвищення природничо-екологічної компетенції ми використовуємо певні форми методичної роботи, що допомагають у засвоєнні та використанні в роботі опанованих знань.

Малюнок 2.1. Форми методичної роботи з педагогами

СЕМІНАР – ПРАКТИКУМ

Керівники: вихователь-методист

Слухачі: педагоги усіх груп закладу.

Чорна Т.В., вихователь-методист

Нейер Л.А., вихователь Поліщук С.В.

ТЕМА: Дитячий садок - осередок для сталого розвитку

(Ідеї освіти для сталого розвитку в практику закладів дошкільної освіти)

Мета: Підвищити рівень теоретичної підготовки педагогів щодо роботи з дошкільниками в умовах освіти для сталого розвитку. Надати практичну допомогу для створення умов щодо зацікавленості дитини питанням дбайливого ставлення до довкілля, закласти основи її поведінки, орієнтованої на сталий стиль життя. Удосконалювати аналітичні вміння педагогів. Розвивати інтелектуально-креативний потенціал. Сприяти формуванню особистісної активної позиції кожного учасника семінару-практикуму, обміну педагогами досвідом щодо впровадження освіти для сталого розвитку. Стимулювати педагогів до саморозвитку та самовдосконалення.

Кількість годин – 7

1.	<p style="text-align: center;"><u>Теоретичний модуль</u> Теоретичні засади парціальної програми «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» <i>(Інформаційне повідомлення, презентація)</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Практично-інформаційний модуль</u> Особливості організації освітньої діяльності різних вікових груп дошкільників в рамках курсу <u>Домашнє завдання:</u> Розробити модель-конспект ефективного самодослідження дітьми власної побутової поведінки з дітьми всіх вікових</p>	<p>Жовтень 1 година</p>	<p>Вихователь-методист Чорна Т.В.</p> <p>Вихователь-методист Нейер Л.А.</p> <p>Вихователі всіх груп</p>
-----------	--	---	--

	груп (аудит)		
2.	<p><u>Теоретичний модуль</u> Емпайермент – педагогіка мотивації та натхнення до дії</p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Майстер-клас «Методика опрацювання підтеми у курсі для старших дошкільників».</p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Розробити ранкові заходи відповідно до тематичного планування програми</p>	Листопад 1 година	<p>Вихователь-методист Нейер Л.А.</p> <p>Поліщук С.В.</p> <p>Вихователі всіх вікових груп</p>
3.	<p><u>Теоретичний модуль</u> Структура і методика проведення тематичного дня</p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Робота з педагогами. Проживання тематичного дня. Тема «Іграшки».</p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Створити картотеку дидактичних еколого-економічних ігор</p>	Грудень 1 година	<p>Вихователь-методист Чорна Т.В.</p> <p>Поліщук С.В.</p> <p>Вихователі всіх вікових груп</p>
4.	<p><u>Теоретичний модуль</u> Розвиток інформаційної культури особистості, основ критичного мислення та медіа-грамотності як чинник випереджаючої освіти для сталого розвитку</p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Використання ІКТ в освіті для сталого розвитку</p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Створити електронну картотеку відео зі сталого розвитку</p>	Січень 1 година	<p>Вихователь-методист Чорна Т.В.</p> <p>Вихователь-методист Чорна Т.В.</p> <p>Вихователі старших груп</p>

5.	<p><u>Теоретичний модуль</u> Екологічна освіта як складова частина стратегії сталого розвитку</p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Майстер-клас «Старим речам – нове життя»</p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Поновити ігрові куточки іграми, створеними з речей, використаних повторно.</p>	Лютий 1 година	<p>Вихователь-методист Нейер Л.А.</p> <p>Міхєєва Т.О.</p> <p>Вихователі дошкільних груп</p>
6.	<p><u>Теоретичний модуль</u> «Екологічні проекти закладу дошкільної освіти в системі освітнього процесу на принципах сталого розвитку»</p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Навчаючи-учусь «Як створити екологічний проект»</p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Створити екологічні проекти до тематичного планування програми «Дошкільнятам – ОСР»</p>	Березень 1 година	<p>Вихователь-методист Нейер Л.А.</p> <p>Вихователь-методист Чорна Т.В.</p> <p>Вихователі всіх вікових груп</p>
7.	<p><u>Теоретичний модуль</u> Результативність роботи з формування у дітей навичок, орієнтованих на сталий розвиток <i>(Відкритий мікрофон)</i></p> <p><u>Практично-інформаційний модуль</u> Презентація матеріалів семінару-практикуму. Підведення підсумків. Зворотний зв'язок. <i>(Коло педагогічних ідей. Вихідне анкетування)</i></p> <p><u>Домашнє завдання:</u> Фіксація та унаочнення освітніх результатів (створення портфоліо)</p>	Квітень 1 година	<p>Завідувач Білик К.Д.</p> <p>Вихователі всіх дошкільних груп</p> <p>Вихователі всіх дошкільних груп</p>

РОБОТА ТВОРЧОЇ ГРУПИ

Керівник творчої групи: Поліщук С.В.

Члени творчої групи: Ючинська М.С., Онищук Л.С., Ардашова А.В., Поліщук С.В., Міхєєва Т.О., Білохвостикова Л.В., Герасименко Т.В., Маєвська І.С.

Тема: «Сучасні інноваційні підходи до пізнавального розвитку дошкільнят через інтеграцію змісту пошуково-дослідницької діяльності в освітній процес»

Завдання творчої групи: розширити знання педагогів про інноваційні технології; допомогти педагогам зорієнтуватися у виборі інноваційних технологій для застосування їх в освітній процес. надати можливість оцінити свою діяльність, проаналізувати успіхи і невдачі. Зробити психологічну характеристику власного особистісного розвитку, усвідомлено відноситись до цього досвіду і самоаналізу Відібрати для подальшої роботи ті педагогічні методи й прийоми, які дали найкращі результати.

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відповідальні
Теоретична частина			
Опрацювання періодичних видань, літератури; підбір практичного матеріалу, Розробка консультацій.			
1	<p>Організація діяльності творчої групи: формування складу групи, робота над положенням.</p> <p>Узгодження плану роботи творчої групи на 2019-2020 навчальний рік.</p> <p>Обговорення ідей та теми «Інновації в дошкільній освіті»</p> <p>Запрошуємо до розмови «Впровадження інновації в практику роботи закладу: за і проти».</p> <p>Обміркування шляхів вирішення проблеми.</p>	Жовтень	Всі члени творчої групи

2	«Пошуково-дослідна діяльність дітей на прогулянці» <i>(Майстер-клас)</i>	Листопад	Ючинська М.С.
3	«Дитячі дослідження – шлях до дослідницького навчання» <i>(Методичні поради)</i>	Грудень	Маєвська І.С. Герасименко Т.В.
4	«Космічне виховання М.Монтессорі як ефективна складова екологічного розвитку дошкільнят. Контроль внутрішньої помилки» <i>(Консультація)</i>	Січень	Вихователь-методист Чорна Т.В.
5	Значення макетів у розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку <i>(Інформаційний матеріал)</i>	Лютий	Поліщук С.В.
6	Ігри-спостереження як засіб екологічного виховання дошкільників <i>(Презентація)</i>	Березень	Онищук Л.М.
7	Технологія «Чудеса на піску» Т.Грабенко, Т.Зінкевич <i>(Повідомлення. Основні принципи ігор на піску)</i>	Квітень	Міхєєва Т.О.
8	Узагальнення матеріалів вивчення даної проблеми <i>(створення інформаційно-довідкової картотеки)</i>	Травень	Поліщук С.В.

Практична частина

**Розробка алгоритмів, конспектів, пам'яток, порад, рекомендацій;
виготовлення практичних посібників.**

1	Оформити виставку матеріалів, методичної літератури та періодичних видань з окресленого питання в методичному кабінеті закладу.	Вересень	Вихователь-методист
2	Розробити та провести з педагогами закладу консультацію-дискусію <i>«Моя думка щодо впровадження космічного виховання в практику»</i>	Жовтень	Вихователь-методист

	<i>роботи закладу дошкільної освіти»</i>		
3	Створення картотеки матеріалів технології О.Савенкова; М.Монтессорі, Т.Грабовенко, Т.Зинкевич, З.Плохій	Листопад	Поліщук С.В.
4	Створення еколого-розвивального середовища в закладі для формування природничо-географічних знань дошкільників(<i>Коло ідей</i>)	Грудень	Вихователі-методисти Чорна Т.В. Нейер Л.А.
5	Розробка картотеки дослідів еколого-природничого спрямування для дітей старшого дошкільного віку	Січень	Члени творчої групи
6	Розробка та виготовлення макетів (гір, острова, річки, півострова, вулкану), моделей екосистем (Арктики, джунглів, саван, лісу, пустелі, океану)	Лютий	Поліщук С.В.
7	Розробка моделей, рекомендацій, порад, щодо застосування на практиці технології макетного моделювання (<i>аукціон педагогічних ідей</i>)	Березень	Герасименко Т.В.
8	Виготовлення практичних посібників для батьків і дітей, розміщення матеріалів на сайті закладу (<i>наочна пропаганда</i>)	Квітень	Міхєєва Т.О.
9	Узагальнення досвіду роботи групи за проблемою та розробка методичних рекомендацій. Оформлення звіту про роботу творчої групи.	Травень	Члени творчої групи

МАЙСТЕР-КЛАС ДЛЯ ПЕДАГОГІВ

Тема: Експериментування як форма розвитку пізнавальних активності (з різними матеріалами (вода, пісок, магніт, лід)).

Мета: продемонструвати педагогам проведення деяких видів експерименту з папером, водою, піском, льодом, магнітом в театралізованій формі з дітьми дошкільного віку.

Завдання:

1. Показати як можна використовувати досвід дослідницької діяльності дітей за сюжетом казки.
2. Розробити інтерес до оточуючого світу, здатність ділитися досвідом з іншими людьми.
3. Виробляти вміння робити умовисновки в ході проведення кожного досліду.

Практичне значення: майстер-клас може бути цікавим для вихователів, які працюють по темі пошуково-дослідницької діяльності дітей. В ході театралізованої діяльності педагоги зможуть використати експериментування в своїй роботі, знайти щось нове; зрозуміють який це цікавий і захоплюючий досвід. Під час майстер-класу буде продемонстровано досліди з різних тематик з використанням лабораторних матеріалів, а також всі атрибути театралізації для його проведення. Кожен учасник майстер-класу матиме можливість провести дослід, визначити властивості матеріалів, зробити власні умовисновки.

Основний зміст досліджень включає в себе формування уявлень у дошкільнят про: матеріали (пісок, папір), природні явища (дощ), про закономірності в природі.

Хід майстер-класу

1. Інформаційний етап.

Ведучий:

Майстер-клас я хочу розпочати з висловлювань народної мудрості, яка гласить:

Гра-вправа «Я почну, а ви продовжить»

«Краще побачити один раз... (ніж сто разів почути).

«Краще один раз спробувати.....(зробити все своїми руками).

«Чим більше дитина побачить та почує....(тим більше дізнається) .

Ведучий: Дитина є природним дослідником навколишнього світу. Світ відкривається дитині через його досвід, особисті почуття, дії. Дошкільник досліджує, все, що можна дослідити за допомогою рук, язика, носа. Він радіє навіть найменшим відкриттям. Діти дошкільного віку є по своїй природі цікавими дослідниками навколишнього світу. У дошкільному віці розвивається потреба знань вивчення цього світу, яка знаходить відображення у вигляді пошуково-дослідницької діяльності, спрямованої на відкриття нового, і яка розвиває продуктивні форми мислення. Дослідна діяльність принципово відрізняється від будь-якої іншої діяльності, тим що в ході експерименту все уточнюється та доводиться.

Запитання до учасників: Які види діяльності, на вашу думку, сприяють екологічному розвитку дитини? (*Ігри, комунікативні, професійні, освітні дослідження, музика, мистецтво, читання*).

Ведучий.

Сьогодні я продемонструю вам деякі види експериментування з різними матеріалами, які можуть бути застосовані в роботі з дітьми. Але формою роботи буде казка, оскільки, саме у ній діти невимушено поринають у світ пізнання та елементарних дослідів. Сюжет казки має повчальний і зрозумілий зміст, який подобається дітям. Казка називається «Подорож каченяти, або світ за межами пташиного двору» (показ театру на фартусі)

Ведучий:

Казка починається(*вихователь вдягає театр-фартушок і поступово виставляє на ньому по сюжету казки головних її героїв*).

На одному пташиному дворі нещодавно у Мамаи качки вилупились каченята. Всі каченята були слухняними, завжди ходили за Мамою качкою, тільки одне каченя було дуже допитливе. Його звали Кря-кря. Одного разу Кря-кря захотіло дізнатися, що там за парканом пташиного двору і пішло відкривати світ. За парканом каченя

побачило невеличкий ставок, в якому було багато незвичних квітів цибулин лілії. Сонце вже починало сходити і каченя побачило, як розквітали ці красиві квіти.

(для проведення досліду №1 запрошуються перші два учасники)

Дослід № 1 «Паперові лілії»

Мета: Розширити та закріпити знання про властивості паперу. Розвивати бажання дізнатись щось нове про природу.

Обладнання: Миска з водою, паперові квіти, жителі водойм.

Хід дослідю:

Виріжіть з кольорового паперу квіти з довгими пелюстками. За допомогою олівця закрутіть пелюстки до центру. А тепер опустіть квіти на воду. Буквально на ваших очах пелюстки квітів починають розквітати. Це сталося завдяки чому?

Відповіді учасників: Папір намокнув, став важким, ось пелюстки і розкрилися.

Ведучий.

Потім Кря-кря побачило, що на поверхні ставочка, то з'являлись, то зникали якісь маленькі істоти. Це були риби, які граючись раділи сонечку.

(для проведення дослідю №2 запрошуються ще два учасники)

Дослід № 2 «Які різні рибки»

Мета: Розширити знання дітей про жителів водойм. Закріплювати вміння розрізняти матеріали за властивістю тоне - не тоне. Вчити робити висновки шляхом власного досвіду. Виховувати вміння працювати в колективі.

Обладнання: Миска з водою, риби пластмасові, рибка металева, рибка паперова, мушлі, камінчики.

Хід дослідю:

Беремо рибки і опускаємо в наш ставок. Що ми бачимо: деякі рибки тонуть, а деякі залишаються плавати на поверхні. Чому так сталося.

Відповіді учасників: Риби виготовлені з різного матеріалу. А властивість тонути мають не всі матеріали.

Ведучий.

Але тут подув вітер, на небі з'явилися хмари і пішов дощ.

(для проведення дослідю №3 запрошується один учасник)

Дослід № 3 «Гарний дощик»

Мета: Розширити уявлення дітей про природні явища загалом дощ.

Обладнання: Лід, скляна ємкість, сито, кип'яток.

Хід досліду:

Налийте в каструлю гарячої води. В сито насипте кубики льоду.

Спостерігаємо, що відбувається? (*імітація крапель дощу*).

Висновок: Лід від теплого повітря поступово тоне, отвори стікає тала вода, яка начебто дощ падає на землю.

Ведучий:

Каченя злякалося і сховалося під кущем. Деякий час минув, і дощ закінчився, сонце з'явилося знову. Кря-кря виріши вийти далі. Просуваючись вперед, він побачив, що ходьба по мокрому піску залишає сліди, і не тільки його, а й інших мешканців лісу. (*ведучий запрошує до гри «Сліди тваринок на піску» двох учасників та*

пропонує відобразити долонькою, кулачками, пальчиками зобразити на мокрому, потім на сухому піску сліди лісових мешканців: заєць, ведмідь, вовк, пташка)

Дослід № 4 «Загадкові сліди»

Мета: Розширити знання дітей про властивості піску. Закріпити знання про те що сухий пісок сиплеться, мокрий ні. З сухого піску не виходить нічого зліпити він розсипається, а мокрий гарно ліпиться. На мокрому піску залишаються сліди.

Обладнання: Ємкості з сухим та мокрим піском, іграшка каченя, кулачки.

Хід досліду:

Ведучий:

У одній ємкості сухий пісок, у другій - мокрий. Спробуйте пересипати пісок (*сухий, потім мокрий*).

Висновок: сухий сиплеться, а мокрий ні.

Ведучий:

Пропонує учасникам за допомогою пальців рук залишити сліди різних тварин спочатку на мокрому, потім на сухому піску. Що відбувається?

Висновок: на сухому піску не видно слідів, а на мокрому дуже гарно видно.

Ведучий:

Йшов, йшов Кря-кря і побачив величезну галявину, яка була вкрита красивими барвистими квітами. До квітів підлітали маленькі жучки, які голосно дзижчали. Це були бджоли.

(для проведення досліду №5 запрошуються два учасники)

Дослід № 5 «Незвичайні квіти»

Мета: Ознайомити малят з властивостями магніту.

Обладнання: Бджоли магніти, квіти з різних матеріалів, квіткова поляна.

Хід дослідю: Беріть бджілки в руки і спробуйте зібрати пилок сідаючи на квіти.

Ведучий:

Візьміть бджілок. Піднесіть їх до квіток і спробуйте зібрати нектар. Що відбувається? До одних квітів бджілки не прилипають, а до інших прилипають. Чому?

Висновок: Бджілки - магніти прилипають до металевої квітки, а бджілки без магнітів – не прилипають.

Ведучий.

Каченяті дуже подобалося гуляти за межами пташиного двору, але сонечко стало сідати за обрій і на дворі ставало дедалі темно. Каченяті стало сумно і страшно, захотілося до Мами Качки. Йдучи назад додому Кря-кря згадував що цікавого він побачив сьогодні. І у нього залишилося багато запитань, на які ми знайдемо відповіді.

1. Чому лілії розквітли?
2. Чому одні риби плавають на поверхні водойми, а інші пірнають на дно?
3. Чому пішов дощ?
4. На якому піску було краще видно сліди?
5. На які квіти прилипла бджілка-магніт?

Ведучий.

Діти – дошкільнята, як маленькі нерозумні каченята, хочуть багато знати, досліджувати, відкривати світ. Допомогти в цьому їм можуть педагоги – провідники, які вчать дітей в знайомих предметах вбачати незвичайні властивості, а в незнайомих навпаки - знайти знайоме і зрозуміле. І все це в невимушеній і

веселій атмосфері гри. Граючись, дитина знайомиться з навколишнім світом. І найголовніше - граючись, вони вчаться вчитися. Важливо, заохочувати і розвивати звичку навчання, яка безумовно стане запорукою їх подальшого успіху.

2.3. Співпраця з родиною – запорука успіху еколого-природничого виховання

Сьогодні лише незначна частина батьків здатна спрямувати у правильне русло виховання своєї дитини, а отже потребує допомоги фахівців. Такою допомогою може виступати діяльність педагогів, які сприяють всебічному розвитку дитини та допомагають у родинному вихованні.

Взаємодія з родиною – одне з найголовніших завдань у сучасному закладі дошкільної освіти. А виклики сьогодення спонукають до удосконалення та оновлення форм спільної роботи. Для забезпечення ефективного еколого-природничого виховання дошкільників в закладі ми застосовуємо активні та інтерактивні форми роботи з родинами. Деякі з них зображені на схемі 2.2.

БАТЬКІВСЬКІ ЗБОРИ

«Єдність сім'ї та дитячого садка- умова успішного

еколого-економічного виховання»

<i>№</i>	<i>Зміст роботи</i>	<i>Відповідальний</i>
1	Формування екобезпечного способу життя та екологізберігаючої поведінки в родині <i>(Інформаційна презентація)</i>	<i>Завідувач Білик К.Д.</i>
2	Мій стиль життя <i>(результати анкетування батьків)</i>	<i>Вихователь-методист Нейер Л.А.</i>
3	«Екологічна казка, або Рукавичка навпаки» <i>(лялькова вистава за участю батьків)</i>	<i>Булейко Л.О., батьки групи № 11</i>
4	Друге життя - непотрібним речам <i>(виставка)</i>	<i>Батьки усіх груп</i>
5	Стале домогосподарство <i>(захист сімейних презентацій щодо екологічно, економічно та суспільно доцільного ведення господарства)</i>	<i>Батьки середніх груп</i>
6	«Хата на екологічного тата» <i>(розвага для батьків)</i>	<i>Поліщук С.В., батьки групи № 3</i>
7	Батьківський всеобуч «Еко-Україна – здорова дитина» <i>(Пам'ятка)</i>	<i>Вихователь-методист Чорна Т.В.</i>

ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА РОБОТИ З БАТЬКАМИ
Екологічний квест «Ми творимо планету власноруч»

Мета: Ознайомити батьків із сучасними проблемами охорони природи в Україні.

Завдання:

- 1) ознайомити з глобальними екологічними проблемами людства, проблемами охорони природи в Україні;
- 2) спонукати батьків до дбайливого ставлення до навколишнього середовища;
- 3) ознайомити з природоохоронними територіями своєї місцевості;
- 4) розвивати інтерес та творчі здібності у повторному використанні непотрібних речей за допомогою майстер-класів.

Тривалість: (2 години)

Форма проведення: квест

Обладнання: карта, картки із завданням, матеріали для виконання майстер-класів.

Методика проведення квесту:

Квест можна проводити в лісі, парковій зоні і навіть на шкільній ділянці при наявності карти або схеми місця заняття. Кожен квест повинен бути тематичним, тема оголошується за два тижні до проведення гри, для того щоб учасники змогли підготуватися до виконання завдань на контрольних пунктах (далі - КП). По темі квесту організатор підбирає питання, загадки, ребуси та інші головоломки, які шикуються в такій послідовності, щоб, вирішуючи їх, учасники могли просуватися від одного КП до іншого та до фінішу.

Для проходження квесту можна використовувати як карти з нанесеними КП, так і карти без заздалегідь нанесених КП. У першому випадку на карту крім справжніх КП нанесено стільки ж помилкових, завдання команди - виконуючи завдання, пройти по справжнім КП. Особливу складність у своїй організації являє старт: так як він повинен бути з одного боку одночасним, а з іншого - команди на

дистанцію повинні йти з розривом у часі. Для вирішення цього завдання можна застосувати такі прийоми.

Приєм перший: зі старту команди віялом йдуть на кілька перших КП 1 розташованих приблизно на однаковій відстані від старту, а потім, виконавши завдання, йдуть на загальне наступне. Стартове завдання - ребус, загадка або інший головоломка, однакове для всіх, видається кожній команді разом з картою. Крім того, тут можна використовувати рух до КП 1 по азимуту або легендою - для кожної команди свої.

Приєм другий: на старті командам дається завдання, що вимагає досить тривалого часу для виконання, - розшифровка тексту, рішення кросворду тощо, що розводить команди за часом виходу на дистанцію.

Під час руху по дистанції, у випадку якщо команда не може виконати завдання на одному з КП, то вона може зателефонувати судді на старті (керівнику групи) та отримати підказку. Кожна підказка - 10 хвилин штрафного часу, додає до загального часу проходження дистанції.

Фініш може бути суміщений зі стартом або в більш складній грі - рознесених.

Склад команд 5-6 учасників (3 команди).

Хід проведення квесту

1. Організаційний момент

2. Основна частина (заняття проводиться у вигляді гри-квест)

а) Учасникам надається карта з нанесеними контрольними пунктами (КП).

На старті кожна команда повинна виконати завдання.

СТАРТ:

Розшифруйте послання.

Вніамо рє щєнвіщъ рєщабраццєл и рє внатое вадійаз.

А	О	І	И	Т	Щ
Б	Ц	Ї	Я	У	Ю
В	П	Й	Л	Ф	Ш
Г	Х	К	З	Х	Г
Ґ	Ж	Л	Й	Ц	С
Д	М	М	Д	Ч	Б
Е	Є	Н	Р	Ш	Ф
Є	Е	О	А	Щ	Т
Ж	Ґ	П	В	Ю	У
З	К	Р	Н	Я	Ї
И	І	С	Ц	Ь	Ь

Нойш Єденцар

Підказка:

Правильна відповідь:

Природа не терпить неточностей
і не прощає помилок.

Ралф Емерсон

б) Команди рухаються по дистанції відповідно карті, на кожному КП розв'язує завдання, пов'язані з темою заняття.

КП 1. Розв'яжіть ребус, запишіть термін, який пояснює процес здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних зі зміною фізичних, хімічних або біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення чи видалення.

Правильна відповідь: Утилізація

КП2. Знайти відповіді до тестів. Назвати суму правильних відповідей.

- 1) Більшу частину сміття, що забруднює Землю, складають:
 1. Пластик.
 2. Скло.
 3. Метал.
- 2) Перш ніж почати утилізацію відходів, їх необхідно:
 1. Розсортувати.
 2. Зібрати в одному місці.
 3. Розкришити.
- 3) Для того щоб переробити пластик, його необхідно:
 1. Компостувати.
 2. Спалити при спеціальних умовах.
 3. Переплавлять.
- 4) Першочергова турбота при виборі звалища:
 1. Захист поверхні землі і ґрунтових вод.
 2. Огорожа місця звалища.
 3. Укомплектування відповідною технікою.
- 5) Шкідливі викиди впливають:
 1. Тільки на ті регіони, де з'явилося забруднення.
 2. На прилеглі регіони.
 3. Навіть на території, віддалені від місця, де забруднення «побачило світ».
- 6) Найстрашніша «добавка» до води:
 1. Побутове сміття.
 2. Пестициди.
 3. Мінеральні добрива.
- 7) Які з радіоактивних відходів цілеспрямовано розсіюють в навколишнє середовище:
 1. Газу.
 2. Рідини.
 3. Тверді речовини.

8) Пляшка чи банка з пластику, кинута в лісі, пролежить без зміни:

1. 10 років.
2. 50 років.
3. 100 років і більше.

9) Надходження в середовище проживання шкідливих речовин

призводить до порушення функціонування екологічних систем, називають:

1. Забрудненням.
2. Екологічним кризою.
3. Інтродукції.

10) Викинутий папір «з'їдять» невидимки - мікроби за:

1. 1-2 роки.
2. 5-8 років.
3. 20 і більше.

11) Гарбологія це ...

1. Наука про дім;
2. Наука про ґрунт;
3. Наука про сміття.

12) Найбільш фективний шлях боротьби з наростаючою кількістю відходів,

що потрапляють у навколишнє середовище:

1. Їх захоронення.
2. Розробка правових механізмів регулювання процесу.
3. Рециркуляція (повторне використання відходів).

Правильна сума відповідей: 1+1+2+1+3+3+1+3+1+1+3+3=23

КП 3. МК «Виготовлення розвиваючих ігор для дітей»

Як багато часом в будинку залишається непотрібних речей, яким місце на звалищі. У кожного в будинку є пластикові пляшки, використовувати які далі ви навіть і не припускали, але не поспішайте їх викидати. Ваша допомога і дитяча фантазія допоможуть створити маленькі шедеври прямо вдома з підручних засобів. Дитина не залишиться байдужою до такого заняття.

Існує безліч різних варіантів виробів своїми руками з кришок. Все залежить від кількості наявних кришок і вашої уяви, починаючи від елементарних дитячих робіт з використанням кольорового паперу до серйозних великих картин.

З користю для дітей можна зробити вироби з кришок у вигляді магнітиків на холодильник, приклеївши шматочок магніту на зовнішню сторону кришки. У внутрішню частину вкладаємо кольоровий папір з написами букв або малюнків тварин. Такі магнітики можна використовувати в розвиваючих іграх для дітей. Наприклад, вивчення алфавіту і цифр.

Або створення дидактичної гри «Склади послідовність»

КП 4. Встановіть правильну відповідність

А. Природоохоронні території, на яких дозволено

1. Заповідники

проводити екскурсії для організованих туристів

Б. Природоохоронні установи місцевого значення

В. Окремі об'єкти, які мають природоохоронне, наукове, естетичне або пізнавальне значення

Г. Заклади, створені для збереження, акліматизації та господарського використання рідкісних та інших видів як місцевої, так і світової фауни

Д. Природні ділянки суходолу, цілісність яких охороняється законами держави

2. Зоологічні парки

3. Національні природні парки

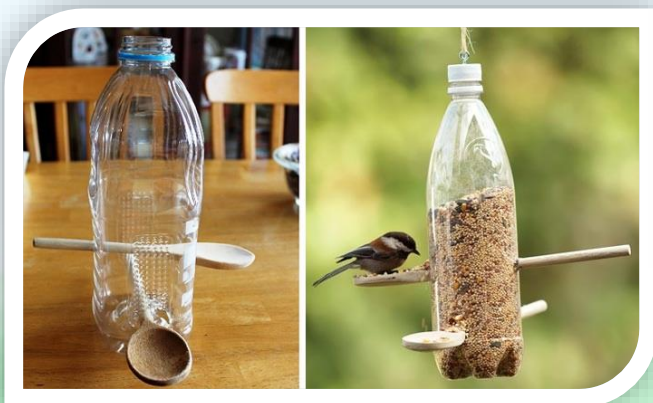
4. Пам'ятки природи

5. Регіональні ландшафтні парки

6. Природно-заповідний фонд держави

Відповіді: А — 3, Б — 5, В — 4, Г — 2, Д — 6.

КП 5. МК Створення годівничок з покидькового матеріалу

КП 6. Скласти відомі вирази про важливість природи і дбайливого до неї відношенні.

- ЛІС - НАШЕ
- ПТАХИ - НАШІ
- ВОДА - ДЖЕРЕЛО
- ОХОРОНА ПРИРОДИ - СПРАВА
- ОХОРОНЯТИ ПРИРОДУ - ОТЖЕ ОХОРОНЯТИ

Правильна відповідь:

- ЛІС - НАШЕ БАГАТСТВО!
- ПТАХИ - НАШІ ДРУЗИ!
- ВОДА - ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ!
- ОХОРОНА ПРИРОДИ - СПРАВА НАРОДУ!
- ОХОРОНЯТИ ПРИРОДУ - ОТЖЕ ОХОРОНЯТИ БАТЬКІВЩИНУ!

КП 7. Фініш.

На фініші команди надають жюрі картки з виконаними завданнями. Переможці визначаються за сумою часу, витраченого на проходження етапів та правильність виконання завдань. При рівності результатів перевага надається команді, що має кращий результат у виконанні завдань.

АНКЕТУВАННЯ ДЛЯ БАТЬКІВ

«Екологічне довкілля»

Мета: виявити ставлення батьків до питань екологічного освіти дошкільнят у дитячому садку і його здійснення в родині.

1. Чи знаєте Ви, що таке екологія? Дайте своє визначення цьому поняттю
2. Чи вважаєте Ви необхідним формувати екологічні уявлення вже з дошкільного віку?
3. Як Ви навчаєте свою дитину правильному взаємодії з природою
4. Чи є у вас вдома тварини? (*Кішка, рибки, собака, хом'ячок тощо*)
5. Є кімнатні рослини? Які?
6. Хто доглядає за тваринами або рослинами?
7. Що робить при цьому дитина (*годує, гуляє з ним, грає, поливає або нічого не робить*)?
8. Чи буваєте ви з дитиною на природі? Якщо так, то де?
9. З якою метою?
10. На ваш погляд, чи володієте ви достатньою інформацією про природу нашого міста, щоб відповісти на виникаючі у дитини питання?
11. Які заходи ви могли б запропонувати провести на екологічні тижні у групі?
12. Чи готові Ви прийняти участь в цих заходах?
13. В яких природоохоронних акціях Ви могли б надати допомогу дитячому саду (*«Допоможемо крилатим лікарям», «Посади дерево»; «Планета без сміття»; «Бережіть воду», «Збір макулатури» та інших - запропонуйте свою тематику*)
14. Ваші пропозиції щодо організації екологічної освіти в дитячому садку

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти/ Наук. кер. А.М. Богуш. – К.: Видавництво, 2012. – 26с.
2. Білявський Г.О., Падун М.М., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. – К.: Либідь, 1993. – 3-6с.
3. Взаємодія дитячого садка і сім'ї з питань екологічного виховання // Дитячий садок. – 2004. – №25 – 26
4. Денисенко Т. Подорожі в природу.//Дошкільне виховання, 2012, №4
5. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років/ наук. кер. проекту О.В.Огнев'юк; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, Н.І.Богданець-Білокаленко - К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2016 – 304 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2012. – 352 с.
7. Каплуновська О., Самсонова О. Організація екологічної освіти в сучасному дошкільному навчальному закладі // Вихователь-методист дошкільного закладу.— 2009.— № 8.
8. Кононенко О.Ю. Атуальні пролеми сталого розвитку. Навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/posibnik_Kononenko.pdf
9. Лохвицька Л. «Пізнайки» навколо нас. Розвиток пізнавальної активності у дошкільників // Вихователь-методист дошкільного закладу.— 2009.— № 6.
- 10.Машкіна Л. Теорія космічного виховання в педагогічній ситуації М.Монтессорі [Електронний ресурс] //Інноватика у вихованні. – 2019. - №10 – Режим доступу: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/199>
- 11.Методичні рекомендації до освітньої програми дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту О.В.Огнев'юк; авт. кол.: Г.В.Беленька, О.Л.Богініч, Н.І.Богданець-Білокаленко - К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, – 352 с.
- 12.Монтессорі-урок – що це? [Електронний ресурс] // Містечно Монтессорі – Режим доступу: <https://www.m-montessori.com/montessori->

urok?fbclid=IwAR1bfZKZ0T1Kz3i5wlujO6dyGKTzPDJl2wj-
lcaLAQoOguJ8drDDYQVpdTg

13. Поліщук Н. Коли в серці живуть добринки. Методичний посібник. – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. – 96с.
14. Природознавча робота в дитячому садку /Авт.-укл. Л.С.Русан, Г.І.Колосінська, С.Ю.Павлюк., Вінниця: ВОППОП. – 2004. – 92с.
15. Пугачова Н. Дитина і Всесвіт. Космічне виховання за М.Монтессорі. //Дошкільне виховання. – 2014. - № 8. – С.23-25.
16. Світ Монтессорі. Корекція розвитку. [Електронний ресурс] - Інститут спеціальної педагогіки НАПН України – Режим доступу: file://svit-montessori.pdf
17. Шевцова О.А. Організація пізнавальної діяльності в ДНЗ/ іл. О.А.Семякіна. – Х.: Основа, 2008. – 300с.
18. <http://ecotown.com.ua/>
19. <http://www.greenpack.in.ua/>
20. <http://www.idea.uz/category/eko>
21. <http://www.secret-press.com/vih145.html>

ДОДАТКИ

Для забезпечення всебічного розвитку дитини в дошкільні роки та формування цілісної картини світу щодо ознайомлення дітей з планетою Земля створена сторінка інформаційного доступу до фото та відео презентацій ознайомлення з навколишнім світом «Мультицікавинки від Еко-Ляльки». Для зручності використання створені гіперпосилання та QR-коди відео. Налаштувавши сканер телефону чи планшета на картинку QR-коду, одразу відкривається сторінка відео чи фото цікавинок про нашу планету.

Відео ознайомлення «Планети Сонячної системи»		
Відео «Пангея і Тетіс»		
Відео ознайомлення з континентом Євразія		
Відео ознайомлення з континентом Африка		
Відео «Чому вбивають слонів?»		

Відео ознайомлення «Арктика»		
Відео «Подорож у Антарктиду»		
Відео ознайомлення з континентом Північна Америка		
Відео ознайомлення з континентом Південна Америка		
Відео ознайомлення «Амазонія»		
Відео ознайомлення «Чому ліси Амазонії такі важливі»		
Відео ознайомлення «Природа Австралії»		

<u>Відео ознайомлення «Великий Бар'єрний риф»</u>		
<u>Відео ознайомлення «Льодовики»</u>		
<u>Презентація «Проблеми Південної Америки»</u>		
<u>Відео ознайомлення «Найбільші виверження вулканів»</u>		
<u>Відео ознайомлення «Екологічні проблеми Землі»</u>		

**ДИДАКТИЧНІ
ІГРИ**

Дидактична гра «Тварини континентів»

Мета: формувати уявлення про тварин, що проживають на різних континентах; поглиблювати знання про спосіб існування та харчування тварин; розвивати увагу, уяву, інтерес до географії розташування тварин, виховувати еколого доцільну поведінку, вміння домовлятися.

Матеріал: рюкзак-карта світу з материками, тварини материків.

Хід гри: Вихователь запрошує дітей у захоплюючу подорож картою світу. Пропонує познайомитися з тваринами, що живуть на різних континентах. Тварини континентів зображені на фоні, що відповідає материку, на якому вони проживають (внутрішній контроль помилки). Дитина обирає тварину, називає її, озвучує, де живе відповідна тварина, та прикріплює на її континент.

Дидактична гра «Материки»

Мета: формувати уявлення про карту світу, про материки планети, закріплювати знання про назву, кількість, форму та розташування материків на карті світу; розвивати увагу, уяву, інтерес до географії розташування материків, виховувати еколого доцільну поведінку.

Матеріал: рюкзак-карта світу з контурами материків, материки.

Хід гри: Вихователь запрошує дітей у захоплюючу подорож картою світу. Пропонує ознайомитися з материками планети. Дитина обирає материк, називає його, озвучує, де він знаходиться та прикріплює на його на карту світу.

Дидактична гра «Планети сонячної системи»

Мета: узагальнити знання дітей про Космос, уявлення про будову Сонячної системи, закріпити в активному словнику назви планет, розвивати мислення, увагу, пам'ять, уяву, мовлення, виховувати бажання пізнавати світ.

Матеріал: ігрове поле «Сонячна система», планети

Хід гри

Вихователь створює ігрову ситуацію, повідомляє, що всі планети у Всесвіті переалуталися і не можуть знайти свою орбіту. Дітям роздається ігрове поле

«Сонячна система» та планети-липучки. Потрібно визначити та розташувати планету на правильній орбіті, відповідно до Сонця.

Ускладнення:

Виконати завдання без зразка.

Дидактична гра «Знайди відмінності»

Мета: вчити дітей помічати дрібні деталі та відмінності між однаковими малюнками, концентруватись під час виконання завдань, розвивати зорову пам'ять, спостережливість, увагу, виховувати терпіння.

Матеріал: ігрові поля з однаковими картинками, з деякими відмінностями.

Хід гри: Вихователь створює ігрову ситуацію, де повідомляє дітям, що фото на картках відсутні чи відрізняються певні деталі. Потрібно бути уважним, щоб знайти ці відмінності.

Дидактична гра «Що досліджує вчений»

Мета: формувати уявлення про професію дослідника; вчити визначати геолога, хіміка, фізика, астронома, археолога, ботаніка та предмети їх діяльності розвивати уяву, зорову пам'ять, наполегливість; виховувати пізнавальний інтерес до наукових понять, вміння працювати в команді.

Матеріал: ігрові картки із зображення дослідників, предмети досліджень.

Хід гри: Діти розглядають вчених та встановлюють відповідність, хто чим займається. Завдання дітей — прищипити предмет дослідження до відповідного вченого: археолога, ботаніка, фізика, астронома, геолога. Спонукаючи дитину пояснювати свій вибір.

Дидактична гра «Склади карту»

Мета: формувати уявлення про карту світу; уточнити і поглибити знання про материки та океани планети; розвивати пізнавальний інтерес до багатств природи; вчити аналізувати частини та утворювати з них цілісне зображення; розвивати уяву, зорову пам'ять, наполегливість; виховувати пізнавальний інтерес до географічних

понять, вміння працювати в команді.

Матеріал: картки із цілісним зображенням карти світу, частинки-пазли зображень карти світу.

Хід гри:

Вихователь створює ігрову ситуацію, повідомляє, що карта світу (материка) розділилась і заплуталась. Щоб дізнатися, куди саме потрібно прямувати, необхідно виконати завдання. Дітям роздаються картки із зображенням карти світу (материка). Потрібно розглянути їх, запам'ятати та зібрати з елементів відповідне цілісне зображення.

Ускладнення:

Вихователь пропонує зібрати зображення з меншої кількості деталей (з 6 елементів; з 10-ти; з 12-ти); скласти зображення карти без зразка.

Дидактична гра «Хто чим харчується»

Мета: закріплювати знання дітей про диких тварин, що вони їдять; стимулювати розвиток логічного мислення, загальної ерудиції; вчити дітей міркувати, робити правильні змістовні висновки; розширювати знання дітей про спосіб життя тварин; розвивати увагу, пам'ять, мислення, мовлення дітей, дрібну моторику рук під час роботи з липучками; виховувати любов до природи, пізнавальний інтерес до цікавих ігор.

Матеріал: картки із зображенням тварини, частинки- липучки зображень їжі.

Хід гри:

Педагог може підвести дітей до гри за допомогою художнього слова.

Діти обирають карту із зображенням тварини та знаходять частинку-липучку зображення їжі тварин. Завдання дітей — прищипити їжу до тієї тварини, яку вона любить. Спонукає дитину коментувати свій вибір.

Можна провести додаткову роботу з мовлення дітей. Завдання дітей-пояснити свій вибір за допомогою прикметників. Приклад, коричневий кабан любить смачні жолуді і т.п.

Дидактична гра «Визнач пору року»

Мета: формувати уявлення про зміну пір року, про північну і південну півкулю; закріплювати назви пір року, вдосконалювати вміння визначати характерні особливості кожної пори року; знайомити з погодними умовами характерними для різних пір року; розвивати увагу, мову, мислення, пам'ять і творчі здібності; виховувати дбайливе ставлення і любов до природи; виховувати повагу один до одного.

Матеріал: ігрове поле із зображенням оберту землі навколо сонця у різні пори року, картки із ознаками осені, літа, зими, весни.

Хід гри: перед дитиною розміщується ігрове поле з обертом землі навколо сонця, картки з ознаками осені, зими, весни і літа. Вихователь пропонує дітям згадати, що буває в різні пори року, визначити яка пора року у південній півкулі, якщо у північній зима (весна, осінь, літо) та розташувати картку з відповідною ознакою пори року.

Дидактична гра «Денні та нічні тварини»

Мета: закріплювати поняття про зміну дня і ночі, поглиблювати знання про те, що коли Земля крутиться навколо своєї осі, вона знаходиться різними боками до Сонця. Коли на освітленій частині день, на необсвітленій – ніч; формувати уявлення про те, що є тварини, які активні вдень та тварини, що мають нічний спосіб життя; вчити визначати денних і нічних тварин.

Матеріал: ігрове поле із зображенням Землі вдень і вночі, денні і нічні тварини.

Хід гри: перед дитиною розміщується ігрове поле із зображенням Землі вдень і вночі, картки із зображенням денних і нічних тварин. Вихователь пропонує дітям подумати та визначити, які тварини активні вдень, які вночі та прикріпити їх на відповідну сторону землі.

Дидактична гра «Пазли. Тварини»

Мета: уточнити і поглибити знання про тварин планети; розвивати пізнавальний інтерес до тварин; вчити аналізувати частини та утворювати з них цілісне

зображення; розвивати увагу, зорову пам'ять, наполегливість; виховувати пізнавальний інтерес до географічних понять, вміння працювати в команді.

Матеріал: картки із цілісним зображенням тварини, частинки-пазли зображень тварин.

Хід гри:

Вихователь створює ігрову ситуацію, повідомляє, що на картці заховалось зображення певної тварини. Щоб дізнатися, яка тварина переховується, необхідно виконати завдання. Дітям роздаються картки із зображенням тварини. Потрібно розглянути її, запам'ятати та зібрати з елементів відповідне цілісне зображення.

Ускладнення:

Вихователь пропонує зібрати зображення з меншої кількості деталей (з 6 елементів; з 10-ти; з 12-ти); скласти зображення тварини без зразка.

Дидактична гра «Чому Планета плаче?»

Мета: уточнити і поглибити знання про екологічні проблеми на планеті; формувати уявлення про шкоду, що завдається нашій планеті на сьогоднішній день та можливі заходи, що допоможуть зберегти красу Землі для майбутніх поколінь; розвивати мислення, спостережливість; вчити висловлювати свою думку та пояснювати її; виховувати екологічну свідомість.

Матеріал: ігрове поле, на якому зображені весела та сумна Земля, картки з різними діями людей, щодо планети Земля.

Хід гри:

Вихователь розповідає, що сьогодні планета Земля потерпає від бездумної діяльності людини, в результаті забруднюється повітря, водойми, знищуються тварини і рослини. Тому планета дуже часто плаче. Але є вчинки, що змушують нашу Землю радіти.

Дітям пропонується обрати та розподілити правильні і шкідливі дії на ігровому полі, пояснити свій вибір.

Дидактична гра «План дій»

Мета: уточнити і поглибити знання про екологічні проблеми на планеті; формувати уявлення про шкоду, що завдається нашій планеті на сьогоднішній день та вчити складати план дій для збереження нашої планети; розвивати мислення, спостережливість; вчити висловлювати свою думку та пояснювати її; виховувати екологічну свідомість, відповідальність за власне здоров'я.

Матеріал: картки, на яких зображені різні ситуації, що трапляються з планетою Земля, картка-схема для складання плану дій.

Хід гри:

Вихователь розповідає, що планета Земля потрапляє в різні ситуації, що призводять до погіршення її здоров'я, внаслідок бездумної діяльності людини. Тому планета потребує допомоги, чіткого плану дій щодо її збереження.

Дітям пропонується за схемою скласти план дій щодо захисту планети, пояснити свій вибір.

Дидактична гра «Хто живе на материках?»

Мета: формувати уявлення про тварин, що проживають на різних континентах; поглиблювати знання про спосіб існування та харчування тварин; розвивати увагу, уяву, інтерес до географії розташування тварин, виховувати еколого доцільну поведінку, вміння домовлятися.

Матеріал: картки-зображення материків, тварини материків.

Хід гри: Вихователь пропонує дітям познайомитися з тваринами, що живуть на різних континентах. Тварини з різних материків розгубилися і полтребують нашої допомоги.

Перед дитиною картка-материк, дитина обирає тварину, називає її, озвучує, чи живе дана тварина на її материках та прикріплює на картку.

Дидактична гра «Пам'ятка-штриховка»

Мета: уточнити і поглибити знання про природні багатства планети, а саме дивовижний світ тварин; формувати уявлення про шкоду, що завдається тваринам сьогодні та можливі заходи, що допоможуть зберегти тваринний світ Землі;

закріплювати навички штриховки, розвивати дрібну моторику, мислення, спостережливість; вчити висловлювати свою думку та пояснювати її; виховувати екологічну свідомість.

Матеріал: картки із зображенням тварин наполовину зафарбованих, маркери.

Хід гри:

Вихователь розповідає, на планеті Земля багатий і різноманітний тваринний світ, і щоб зберегти його красу, потрібно скласти пам'ятку-штриховку та передати її в дослідний центр світу, для захисту тварин.

Дітям пропонується заштрихувати чисту частину картки та придумати правило захисту тварин.

Дидактична гра «Хто народився з яйця?»

Мета: закріплювати та розширювати знання дітей про тварин та їх дитинчат; формувати вміння знаходити дитинча для матері; учити визначати характерні зовнішні ознаки, установлювати залежність між умовами життя, способом пересування і будовою кінцівок, між способом живлення і способом пересування; розвивати мислення, спостережливість; вчити висловлювати свою думку та пояснювати її; виховувати екологічну свідомість.

Матеріал: картки із зображенням тварин та дитинчат, що народжуються з яйця.

Хід гри: діти обирають картку із зображенням тварини, вихователь пропонує дітям знайти хто ж народився у певної тварини та розповісти про тварину, що їсть, де живе, як пересувається.

Дидактична гра «Озеро чи річка»

Мета: формувати уявлення про річку як водойму, що має свій початок, притоки та впадає у море, озеро, океан, озеро – водойму, що оточена з усіх боків суходолом; розвивати увагу, уяву, пам'ять, мислення, закріплювати вміння доводити свою думку; виховувати природознавчий інтерес, екологічну свідомість.

Матеріал: ігрові поля із зображенням річки та озера, картки із зображенням

річок та озер.

Хід гри:

Перед дітьми розкладені ігрові поля з липучками, картки із зображенням річок та озер. Завдання полягає у доборі відповідних картинок для свого ігрового поля.

Дидактична гра «Гори чи вулкан»

Мета: формувати уявлення про гори як частину земної поверхні, що утворилися внаслідок зіштовхування величезних кам'яних брил мільйони років тому, та вулкани - отвори у земній корі, через які на поверхню з величезною силою викидається вогненна суміш газів, пари, попелу й наполовину розплавленої породи (лави); розвивати увагу, уяву, пам'ять, мислення, закріплювати вміння доводити свою думку; виховувати природознавчий інтерес, екологічну свідомість.

Матеріал: ігрові поля із зображенням гір та вулканів картки із зображенням вулканів та гір.

Хід гри:

Перед дітьми розкладені ігрові поля з липучками, картки із зображенням вулканів та гір. Завдання полягає у доборі відповідних картинок для свого ігрового поля.

Дидактична гра «Острів чи півострів»

Мета: формувати уявлення про острів як частину суходолу, яка з усіх боків омивається водою, півострів – частину суходолу, що з трьох боків омивається суходолом; розвивати увагу, уяву, пам'ять, мислення, закріплювати вміння доводити свою думку; виховувати природознавчий інтерес, екологічну свідомість.

Матеріал: ігрові поля із зображенням острову та півострова картки із зображенням острові та півостровів.

Хід гри:

Перед дітьми розкладені ігрові поля з липучками, картки із зображенням островів та півостровів. Завдання полягає у доборі відповідних картинок для свого ігрового поля.

Дидактична гра «Різнокольорові тварини»

Мета: навчати дітей розрізняти й називати диких тварин за їхнім забарвленням, поглиблювати знання дітей про звички, їжу, якою вони живляться; виховувати бережливе ставлення до дикої природи.

Матеріал: картки із зображенням тварин і картки із зображенням їхньої шкіри забарвлення

Хід гри

Дитина обирає картку із зображенням шкіри тварини і намагається знайти тварину, що має відповідне забарвлення. Дитина називає обрану тварину, розповідає про її забарвлення, місце проживання, їжу, якою живиться тварина.

Дидактична гра «Бережіть планету»

Мета: формувати уявлення про альтернативні способи збереження енергії, про заходи, що допоможуть зберегти чистим навколишнє середовище, розвивати логічне та асоціативне мислення, творчу уяву, нестандартне сприйняття навколишнього; виховувати екологічну свідомість.

Матеріал: картки із зображенням сонячної батареї, електромобіля, вітряків, ліхтарів, ігрові поля

Хід гри:

Вихователь розповідає про існування альтернативних способів збереження природних ресурсів, їх економії. Сонячні батареї використовуються для заощадження електроенергії, в результаті чого відбувається менше шкідливих викидів у атмосферу, воду та ґрунт. Електромобіля використовуються для

збереження чистоти повітря, меншого видобутку нафти. Вітряки та ліхтарі також заощаджують енергію, тим самим беруть природні ресурси.

Дітям обирають картки із зображенням того чи іншого альтернативного засобу збереження навколишнього середовища. Дітям пропонується розглянути картки і розказати про зображене на картці та прикріпити на ігрове поле.

ДОСЛІДИ

Дослід «Зміна дня і ночі»

Мета: ознайомити учнів із обертанням Землі навколо своєї вісі як причиною зміни дня і ночі; дослідити причини зміни дня і ночі на земній кулі; розкрити суть цього явища. Продовжити формувати вміння спостерігати, аналізувати явища, порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки і робити висновки. Розвивати науковий світогляд, пізнавальний інтерес, спостережливість, кмітливість, наполегливість. Виховувати толерантні товариські стосунки у роботі, вміння співпрацювати у групі.

Обладнання: глобуси, настільна лампа.

Хід досліду:

1. Поставте глобус – модель Землі навпроти джерела світла (лампи), ввімкніть її.
2. Візьміть крейду та намалюйте, де проходить межа між освітленим і неосвітленим боком глобуса? Який висновок ви можете зробити?
3. Який час доби на тій стороні де падає світло?(день)
4. Який час доби на неосвітленій стороні?(ніч)
5. Покрутіть глобус навколо своєї осі. Що ви спостерігаєте?(Земля рухається навколо своєї осі)
6. Зробіть висновок.

Наш дослід довів, Земля – непрозора куля, вона крізь себе не пропускає промені, що якщо промені Сонця освітлюють один бік Землі, то на цьому боці – день, а на іншому боці падає тінь – там ніч. Земля рухається навколо своєї осі. Час, за який Земля робить повний оберт навколо своєї осі – це доба, вона триває – 24 години.

Дослід «Зміна пір року»

За допомогою глобуса і лампи вихователь демонструє дослід «зміна пір року». Вихователь звертає увагу дітей, що коли сонце освітлює північну півкулю, то на південну світло Сонця майже не потрапляє. Коли у нашій півкулі літо, то в південній зима. Коли у нас весна, то в південній півкулі – осінь. І навпаки. Так відбувається зміна пір року.

Дослід «Перетворення води»

Мета: продемонструвати перетворення води у газоподібний стан.

Обладнання: спиртівка, сірники, прозора колба з водою, невеличка покришка з будь-якої посудини.

Умови: звичайне приміщення, обов'язкове додержання правил безпеки.

Хід дослід: Незначну кількість води у прозорій колбі довести до кипіння. Потримати покришку над колбою й розглянути з дітьми краплі на ній. Поспостерігати за парою і за поступовим зменшенням кількості води у колбі.

Висновок: вода від нагрівання перетворюється у дрібні крапельки (пару) й піднімається вгору.

Дослід «Танення льодовиків»

Мета: продовжувати розширювати знання про деякі властивості води (від замерзання вона перетворюється на лід; від нагрівання перетворюється на воду, потрапивши у склянку з солоною водою лід підвищує рівень води); розвивати спостережливість, допитливість.

Обладнання: дві склянки з прісною та солоною водою, два кубики льоду, маркер.

Хід дослід: приготувати склянку з прісною водою та склянку з солоною водою. Відмітити рівень води у обох склянках. Кинути кубики льоду у обидві склянки. Перевірити рівень води у обох склянках.

Висновок: рівень води у склянці з солоною водою вище.

Дослід «Властивості піску»

Мета: розширити та поглибити уявлення дітей про пісок – сипкий, вологий – з вологого піску можна ліпити, пісок стає вологим, якщо його полити, після

дощу, вранці від роси; розвивати допитливість, бажання пізнавати взаємозалежності у стані речей під час їх взаємодії.

Хід дослідю: Кожній дитині запропонувати взяти трішки сухого піску, покласти на долоні й розтерти. Чому розтирається пісок? З чого він складається? Якого розміру окремі піщинки? Якого кольору? Чи скріплюються вони у грудку?

Взяти трішки сухого піску й з висоти піднятої руки висипати його на дощечку для ліплення. Що сталося з піском? Чому? Чому на майданчику пісок розсипався по всій ділянці? Сухий пісок – сипкий.

Кожен насипає гірку піску на дощечку і змочує водою. Пісок ліпиться? Чому? А глина? Висновки діти роблять самостійно.

Дослід «Кольоровий вулкан»

Мета: формувати уявлення у дітей про принцип виверження вулкану, розвивати дослідницькі вміння, інтерес до дослідницької діяльності, виховувати терпіння, вміння слухати та працювати в команді.

Обладнання: пластикові прозорі склянки, сода, оцет, кольоровий харчовий барвник, рідке мило, палички для змішування.

Хід дослідю: у склянки налити харчового барвника, додати рідкого мила, столову ложку соди, ретельно перемішати. Відставити на безпечну відстань, додати оцет у кожену склянку. Спостерігати красу кольорового вулкану.

Дослід «Землетрус»

Мета: дати дітям поняття як відбувається руйнування споруд під час землетрусу.

Матеріал: стіл, стільці, споруда з дерев'яного конструктору.

Хід дослідю

Запросити дітей до столу, на якому побудоване місто з дерев'яного конструктору. Запропонувати дітям спочатку сісти тихо, а потім почати робити поштовхи кулаками й колінами під столом, спочатку потроху потім сильніше, поки «будівлі» почнуть падати.

Вихователь. Діти, ви побачили, як руйнуються будівлі під час землетрусу.

**ФОТО
ГАЛЕРЕЯ**

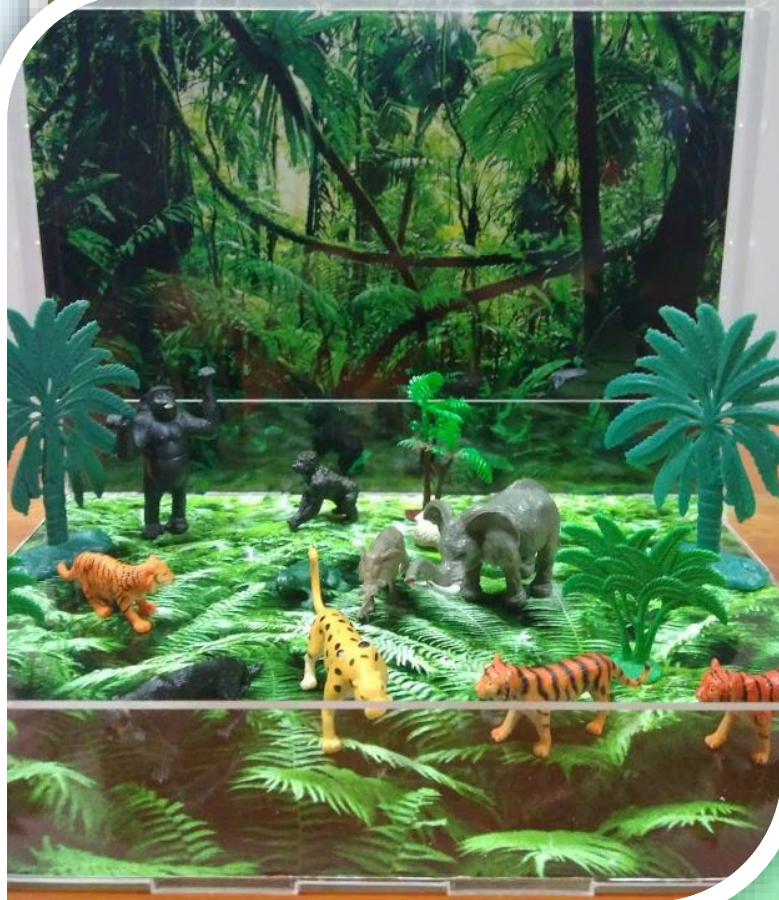
Будьмо знайомі, Планета Земля

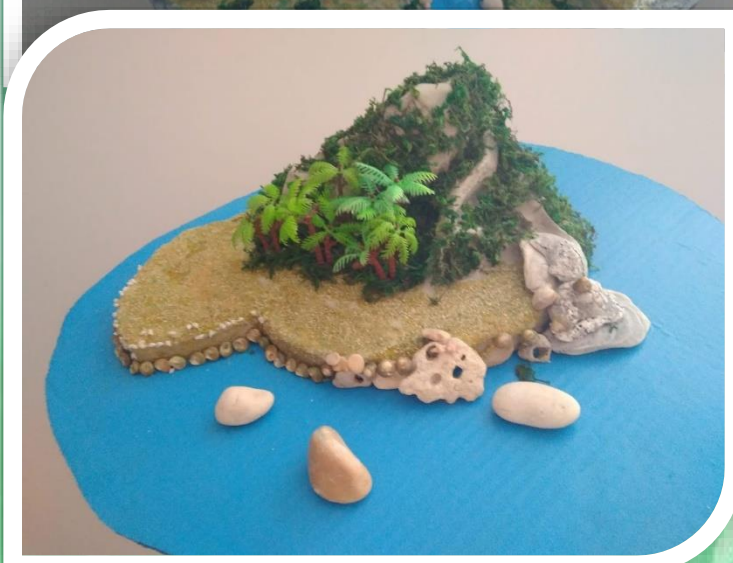
Екосистеми

Макети

Робота з посібником

Взаємодія з родинами
Акція «Друге життя непотрібним речам. Іграшки»

